

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Górniczej

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE NADZOROWANEGO TERENU W 2023 ROKU MIASTO DĄBROWA GÓRNICZA

***Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Dąbrowie Górniczej
Marzanna Kuc***

SPIS TREŚCI

I.	NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY	4
A.	Ocena sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych	4
B.	Pozostałe choroby infekcyjne	14
C.	Ocena funkcjonowania nadzoru epidemiologicznego szpitala	16
D.	Szczepienia ochronne	16
II.	PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	20
A.	Szpitale	20
B.	Pozostałe podmioty lecznicze	21
C.	Podmioty lecznicze funkcjonujące jako praktyki zawodowe	22
III.	BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI	22
IV.	STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	28
A.	Jakość zdrowotna wody przeznaczonej do spożycia oraz wykorzystywanej do kąpieli	28
B.	Obiekty użyteczności publicznej	32
C.	Działalność kontrolno-represyjna w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego:	33
V.	OBIEKTY NAUCZANIA I WYCHOWANIA	34
VI.	WARUNKI PRACY W ZAKŁADACH PRACY	38
VII.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	42
VIII.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	44

WSTĘP

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie kompleksowej informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Dąbrowy Górniczej w 2023 roku.

Jednocześnie mam nadzieję, że raport przyczyni się do lepszego poznania działań, jakie Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje na rzecz zdrowia publicznego mieszkańców Dąbrowy Górniczej.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Górniczej realizując swoje statutowe zadania przeprowadzała czynności kontrolne, wykonywała badania i pomiary środowiskowe, analizy laboratoryjne, prowadziła działalność przeciwepidemiczną oraz inicjowała i organizowała działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób zakaźnych i zawodowych nadzorowano warunki higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, produkcji, magazynowania i sprzedaży żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz warunki higieniczno-sanitarne w placówkach ochrony zdrowia i obiektach użyteczności publicznej.

W 2023 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej na terenie Dąbrowy Górniczej znajdowało się ogółem obiektów 1798 obiektów. W ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 1616 kontroli/wizytacji oraz wydano 660 decyzji merytorycznych 342 decyzje płaćnicze. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 62 mandaty na łączną kwotę 16 100 zł.

I. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY

Oddział Epidemiologii prowadzi działalność polegającą na:

- a) sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych;
- b) wykonywaniu czynności kontrolnych w podmiotach leczniczych;
- c) dokonywaniu analiz i ocen epidemiologicznych;
- d) podejmowaniu działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych;
- e) współpracy z innymi instytucjami działającymi w obszarze zdrowia publicznego w celu wymiany informacji dotyczących działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

Oddział realizuje zadania dotyczące:

- zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń,
- nadzoru epidemiologicznego w Podmiotach Leczniczych,
- szczepień ochronnych.

A. Ocena sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych

Bieżącemu i systematycznemu zbieraniu oraz analizowaniu przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Dąbrowie Górniczej danych o zachorowaniach podlega sumarycznie ponad 50 zakażeń i chorób zakaźnych. Wśród nich są zarówno choroby powszechnie występujące w populacji (np. grypa, biegunki, zakażenia żołądkowo-jelitowe oraz zatrucia pokarmowe), choroby zakaźne wieku dziecięcego, którym można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia (np. świnka, odra), choroby wektorowe (np. borelioza) oraz jednostki, które – mimo iż nie występują na terenie naszego kraju – podlegają ścisłemu monitorowaniu ze względu na poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego (cholera, gorączki krwotoczne etc.).

Zgodnie z przepisami ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, lekarz, który podejrzewa lub rozpoznaje zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej, jest zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia tego faktu inspektorowi sanitarnemu. Analogiczny obowiązek spoczywa na diagnostach laboratoryjnych i innych osobach uprawnionych do samodzielnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej w zakresie raportowania wyników badań w kierunku czynników chorobotwórczych.

Częstość występowania zakażeń i chorób zakaźnych w roku sprawozdawczym oceniono obliczając współczynniki zapadalności (zachorowalności) w przeliczeniu na 100 tys. ludności. Wartości współczynnika obliczono na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego o liczbie ludności zamieszkującej na terenie miasta Dąbrowa Górnicza wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

W celu zobrazowania trendów wieloletnich w ocenie bieżącej sytuacji epidemiologicznej uwzględniono również dane za lata 2019-2023.

1. Choroby zakaźne - sytuacja epidemiologiczna

Choroby zakaźne to choroby wywołane przez drobnoustroje (bakterie, wirusy, grzyby), toksyczne produkty, a także przez pasożyty lub inne biologiczne czynniki chorobotwórcze, które ze względu na charakter i sposób szerzenia stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

W 2023 roku na terenie miasta Dąbrowa Górnicza, w porównaniu do roku poprzedniego, odnotowano **spadek zachorowań** na:

- bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*,
- COVID-19,
- biegunkę i zapalenia żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,
- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy,
- ospę wietrzną,
- lambliozę.

Natomiast **wzrost zachorowań** odnotowano w następujących jednostkach chorobowych:

- płonicę (szkarlatynę),
- inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*,
- inwazyjną chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*,
- choroby weneryczne (w tym kiłę, rzeżączkę),
- styczość i narażenie na wściekliznę (w tym potrzeba szczepień),
- nowo wykryte zakażenia HIV,
- wirusowe zapalenia wątroby typ B i C

W związku z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r (Dz. U 2023 poz. 3540), w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV), powyższe zakażenia zostały objęte przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W związku z powyższym w 2023 r. odnotowano **70** zakażeń wirusem RSV w tym **23** przypadki u dzieci do lat 2.

W 2023 roku do PPIS w Dąbrowie Górniczej został zgłoszony **1** przypadek podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania chorób zakaźnych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza w latach 2022-2023 przedstawiono w poniższej tabeli. Do wyliczenia współczynników zapadalności przyjęto liczbę ludności w mieście Dąbrowa Górnicza (wg GUS).

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Tab. 1. Liczba zachorowań i zapadalność na wybrane choroby zakaźne w mieście Dąbrowa Górnicza, lata 2022-2023

Rok			2022		2023	
Lp.	Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań	zapadalność*	Liczba zachorowań	zapadalność*
1	Bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem, w tym	78	67,27	80	69,71
		Salmonelozy	11	9,49	19	16,56
		Clostridium difficile	63	54,33	53	46,18
		Escherichia coli	0	0	1	0,87
		Campylobacter	3	2,59	2	1,74
		Jersinioza	1	0,86	0	0
		Inne określone i nieokreślone	0	0	5	4,36
		Bakteryjne zatrucia pokarmowe	0	0	0	0
2	Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	169	145,75	35	30,50
		W tym u dzieci do lat 2	39	33,63	16	13,94
3	Biegunka i zapalenie żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	Ogółem	133	114,70	108	94,10
		W tym u dzieci do lat 2	19	16,38	6	5,23
5	Ospa wietrzna		1100	948,64	644	561,15
6	Świnka		6	5,17	6	5,23
7	Różyczka		0	0	0	0
8	Odra		0	0	0	0
9	Płonica		37	31,91	190	165,56
10	Krzusiec		0	0	3	2,61
11	Wirusowe zapalenia wątroby	Ogółem	32	27,60	37	32,24
		Typu A	2	1,72	0	0
		Typu B	14	12,07	18	15,68
		Typu C	16	13,80	19	16,56
		pozostałe	0	0	0	0
12	Gruźlica		19	16,38	19	16,56
13	Wirusowe zapalenie opon mózgowych		0	0	1	0,87
14	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych		0	0	0	0
15	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		1	0,86	2	1,74
16	Inwazyjna choroba meningokokowa		0	0	0	0
17	Inwazyjna choroba pneumokokowa		9	7,76	12	10,46
18	Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Sterptococcus pyogenes</i>		11	9,49	25	21,78
19	Róża		9	7,76	25	21,78
20	Borelioza		40	34,50	51	44,44
21	Lamblioza (Giardioza)		12	10,35	6	5,23
22	Szczepienia przeciwko wścieklźnie		10	8,62	15	13,07
23	Nowo wykryte zakażenia HIV		2	1,72	5	4,36
24	Kiła i Rzeżączka		5	4,31	13	11,33

2. Choroby objęte obowiązkiem szczepień ochronnych

Udowodniono ponad wszelką wątpliwość, że szczepienia ochronne są bezpieczną i skuteczną metodą zapobiegania chorobom zakaźnym. Zaszczepienie wysokiego odsetka populacji przyczynia się nie tylko do znacznej redukcji zachorowalności, czego najlepszym dowodem są takie choroby, jak np. odra, poliomyelitis, WZW typu B i świnka, ale również do osiągnięcia odporności populacyjnej (stadnej), czyli pośredniej ochrony przed infekcją również dla osób, które ze względu na np. niedobory immunologiczne nie mogły zostać uodpornione. Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych jest w Polsce aż 13 chorób zakaźnych.

Odra

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2022, nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na odrę. Do systemu nadzoru zgłoszono łącznie 2 przypadki podejrzeń, które zostały ostatecznie wykluczone na podstawie ujemnych wyników badań serologicznych wykonanych w ramach koordynowanego przez WHO Programu Eliminacji Odry i Różyczki. Dla porównania – w roku 2021 zgłoszono 1 przypadek podejrzenia zachorowania na odrę (nie potwierdzono przypadku), natomiast w roku 2020 nie zgłoszono przypadków podejrzeń zachorowań na odrę – tab.2.

Różyczka

W roku 2023 nie odnotowano zachorowań na różyczkę, jak również nie zgłoszono podejrzeń zachorowań na różyczkę. Podobnie sytuacja kształtowała się w roku 2022 (nie zgłoszono podejrzeń oraz rozpoznań zachorowania na różyczkę) – tab.2.

Ostre nagminne porażenie dziecięce i ostre porażenia wiotkie (OPW)

W porównaniu do roku poprzedniego w ramach monitoringu nad ostrymi porażeniami wiotkimi u dzieci i młodzieży do 14 r.ż. zgłoszono 1 przypadek podejrzenia, który ostatecznie sklasyfikowano jako OPW (0,87/100 tys.). Stwierdzony przypadek dotyczył dziecka zaszczepionego przeciwko ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis). Wykonane badanie kału wykluczyło zakażenie wirusem polio - tab.2.

Tab. 2. Zapadalność na odrę, różyczkę i OPW w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	2019	2020	2021	2022	2023
Odra	9	0	0	0	0
Zapadalność	7,84	0,00	0,00	0,00	0,00
Różyczka	2	0	0	0	0
Zapadalność	1,74	0,00	0,00	0,00	0,00
OPW	1	0	2	0	1
Zapadalność	0,87	0,00	1,74	0,00	0,87

Od 35 lat poliomyelitis jest chorobą objętą globalną strategią całkowitej likwidacji (eradykacji), z kolei wobec odry i różyczki już od ponad dekady podejmowane są działania, zmierzające do eliminacji zachorowań. Mimo obserwowanej w roku sprawozdawczym korzystnej sytuacji epidemiologicznej w dalszym ciągu istnieje konieczność: (1) stałego nadzoru nad tymi chorobami m.in. z uwagi na obserwowany ogólny trend spadkowy wyszczepialności oraz (2) dążenia do wykonywania badań laboratoryjnych w każdym przypadku podejrzenia zachorowania.

Inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*

W roku 2023 zarejestrowano 12 przypadków zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową (10,46/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku poprzedniego (tj. 2022 r. zapadalność

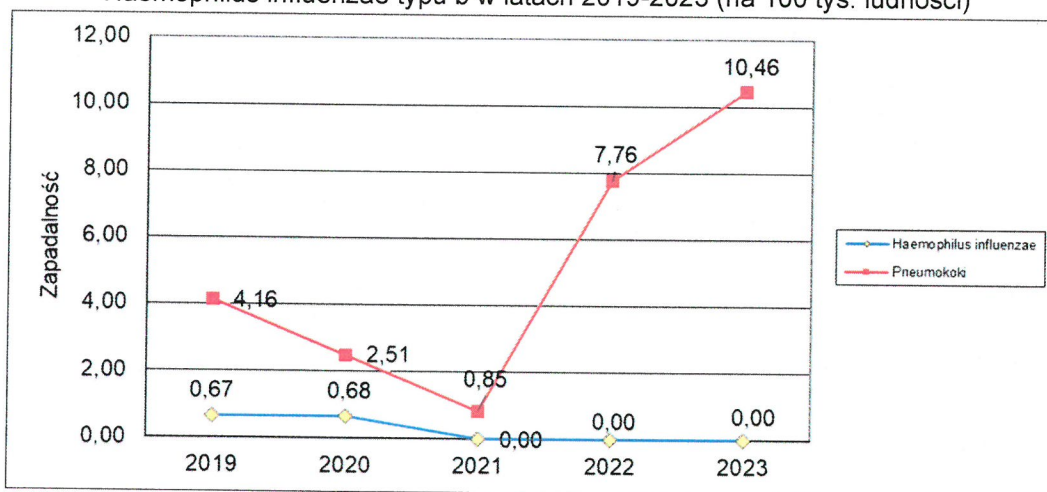
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

7,76/100 tys.). Zachorowania przebiegały głównie pod postacią posocznicy (68% ogółu zachorowań). W pozostałych przypadkach rozpoznano pneumokokowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowy (16%) oraz postać inną określoną i nieokreśloną (16%). Wszystkie przypadki były hospitalizowane. Stwierdzono 1 zgon osoby dorosłej z powodu posocznicy wywołanej przez ww. patogen - ryc. 1.

Inwazyjne zakażenia *Haemophilus influenzae* typu b

W 2023 r. analogicznie do roku 2022 r. nie odnotowano zachorowań wywołanych przez *Haemophilus influenzae* typu b – ryc.1.

Ryc. 1. Zapadalność na inwazyjną chorobę pneumokokową oraz inwazyjną chorobę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* typu b w latach 2019-2023 (na 100 tys. ludności)

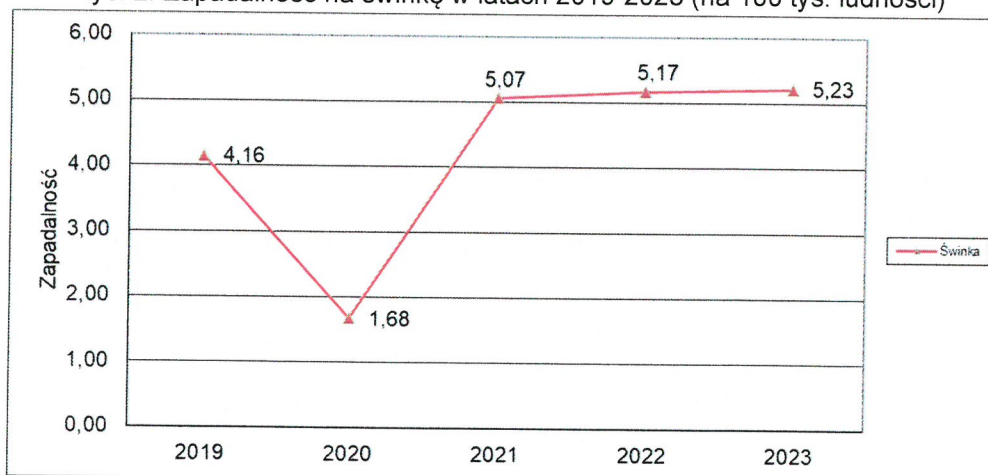

Nagminne zakażenie przyusznic (świnka)

Liczba zachorowań na świnkę w latach 2022-2023 utrzymywała się na bardzo zbliżonym poziomie.

W roku sprawozdawczym zapadalność na tę chorobę wynosiła 5,23/100 tys. natomiast w roku 2022 5,17/100 tys. – ryc. 2. Stwierdzone przypadki dotyczyły osób w przedziałach wiekowych 1-4 lat - 2 przypadki, 5-9 lat - 3 przypadki, oraz 15-19 lat- 1 przypadek. Wszystkie stwierdzone zachorowania przebiegały łagodnie – nie wymagały hospitalizacji.

Ryc. 2. Zapadalność na świnkę w latach 2019-2023 (na 100 tys. ludności)

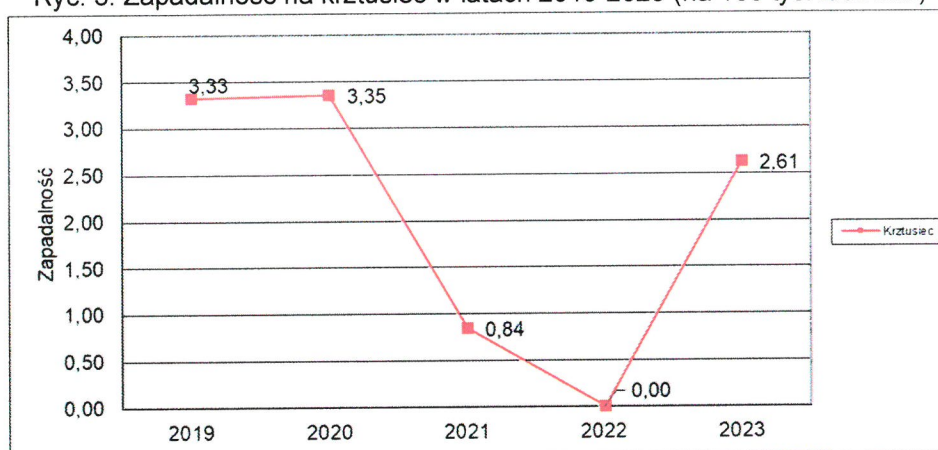
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Krztusiec

Krztusiec nadal pozostaje aktualnym problemem zdrowia publicznego, z uwagi na zmniejszającą się wraz z upływem czasu odporność poszczepienną. Warto pamiętać, że na krztusiec można zachorować w każdym wieku, nawet kilka razy w ciągu całego życia, a podstawowym rezerwuarem pałeczek krztuśca w populacji są głównie starsze grupy wiekowe. W celu utrzymania odporności osobom dorosłym zaleca się szczepienie przypominające co 10 lat.

W roku 2023 odnotowano 3 przypadki zachorowania na krztusiec (2,61/100 tys.), z czego 1 potwierdzono serologicznie, natomiast 2 sklasyfikowano jako przypadki możliwe na podstawie obrazu klinicznego. Stanowi to wzrost zapadalności w porównaniu do roku 2022 w którym nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania – ryc. 3.

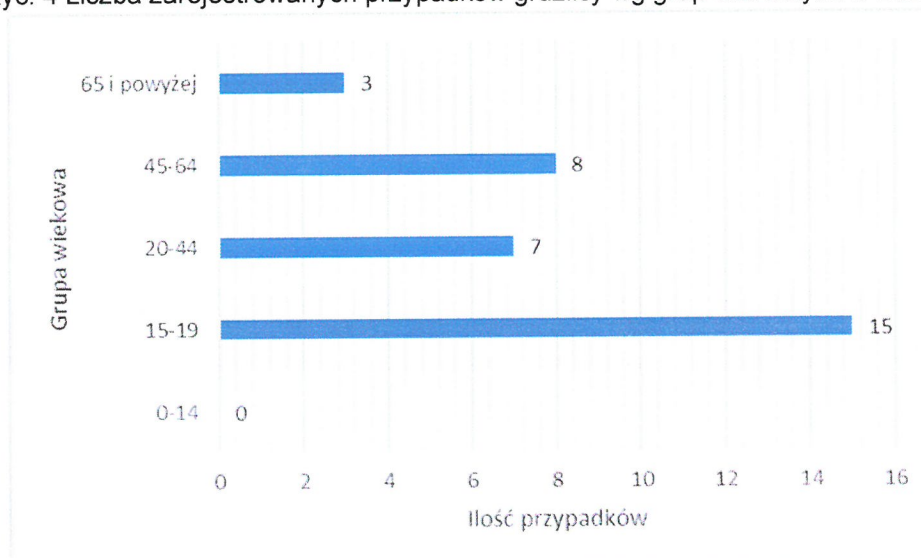
Ryc. 3. Zapadalność na krztusiec w latach 2019-2023 (na 100 tys. ludności)

Gruźlica

W roku 2023 zarejestrowano 19 nowych zachorowań na gruźlicę (zapadalność 16,65 /100 tys. – ryc.6.), nie otrzymano zgłoszeń dotyczących gruźlicy wielolekoopornej (MDR-TB3), tj. wywołanej przez prątki odporne jednocześnie na izoniazyd i rifampicynę. Odnotowano 3 zgony z powodu tej choroby. Dominującą postacią gruźlicy była gruźlica płuc. Zarejestrowane przypadki gruźlicy dotyczyły głównie osób w grupach wiekowych 20-44 lata oraz 45-64 lata – ryc. 4. W strukturze zachorowań według płci dominowali mężczyźni (89% ogółu zachorowań) – ryc. 5.

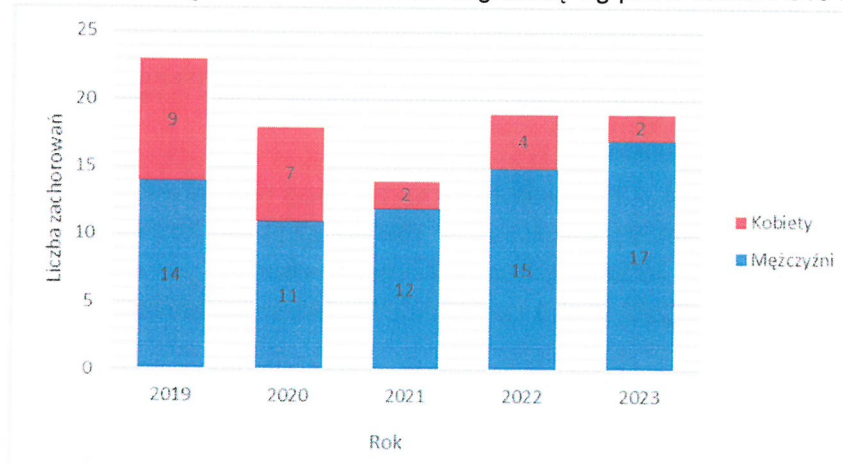
Ryc. 4 Liczba zarejestrowanych przypadków gruźlicy wg grup wiekowych w 2023 r.

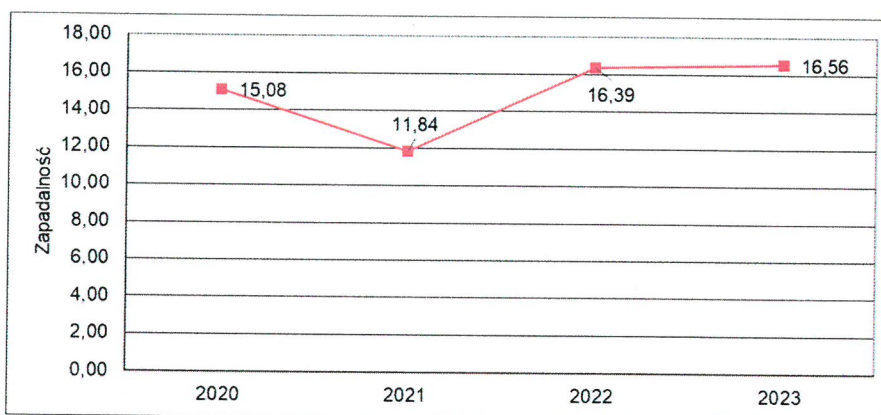

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Ryc. 5. Procentowy udział zachorowań na gruźlicę wg płci w latach 2019-2023

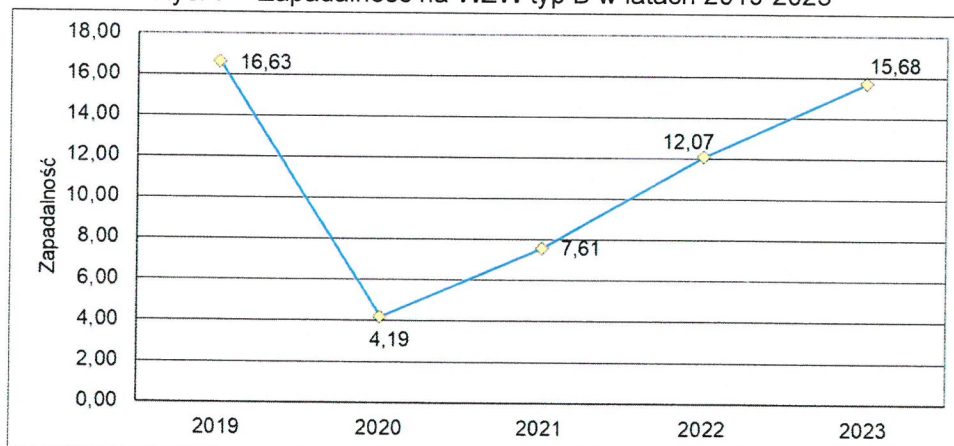
Ryc. 6 Zapadalność na 100 tys. mieszkańców na gruźlicę w latach 2019- 2023 na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

WZW typ B

W roku 2023 zarejestrowano 18 przewlekłych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B (15,68/100 tys.), co stanowi niewielki wzrost zapadalności w porównaniu do roku 2022 (14 przypadków; 12,07/100 tys.) – ryc. 7. Stwierdzone przypadki przewlekłych zapaleń wątroby wywołanych zakażeniem HBV częściej występowały u mężczyzn niż u kobiet. Najwięcej przypadków (56%) zarejestrowano w grupie wiekowej 45-64 lata.

Ryc. 7 – Zapadalność na WZW typ B w latach 2019-2023

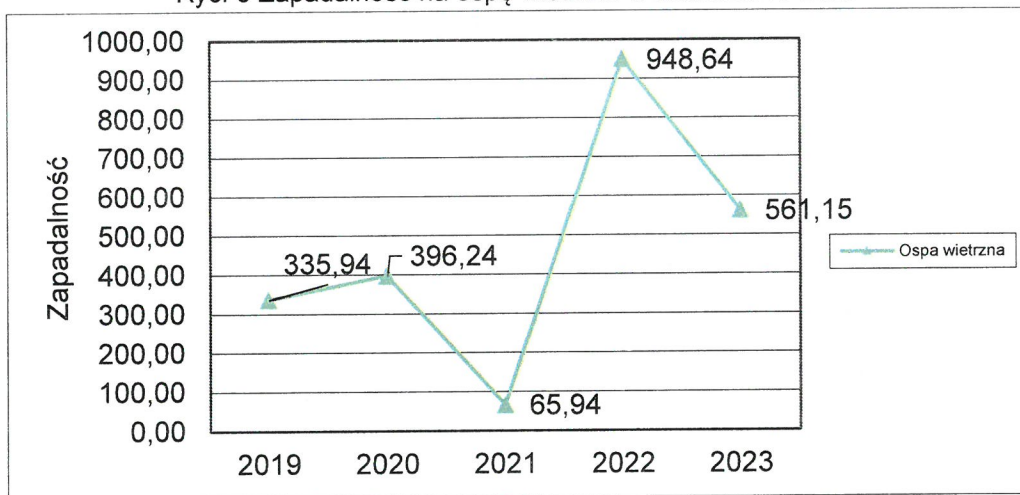
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Zachorowania rozpoznawane były najczęściej przypadkowo (np. podczas pobytu w szpitalu z powodu innej choroby), w postaci przewlekłej. Szczepienie przeciw WZW typu B od prawie 30 lat jest szczepieniem obowiązkowym u noworodków. Wszystkim osobom dotychczas nieuodpornionym, w szczególności osobom chorującym przewlekłe, przygotowującym się do zabiegów operacyjnych i kobietom planującym ciążę, zaleca się uzupełnienie tego szczepienia.

Ospa wietrzna

W roku 2023 zarejestrowano 644 zachorowania na ospę wietrzną (zapadalność 561,15/100 tys.), co stanowi spadek zachorowań w porównaniu do roku 2022 (1100 zachorowań; zapadalność 948,64/100 tys.) – ryc. 8. Największą liczbę zachorowań odnotowano w przedziałach wiekowych 5-9 lat (259 przypadków) oraz 0-4 lata (222 zachorowania). Hospitalizacji poddano 1 osobę.

Ryc. 8 Zapadalność na ospę wietrzną w latach 2019-2023

Ospa wietrzna jest jedną z najczęściej stwierdzanych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza chorób zakaźnych wieku dziecięcego. W roku 2023 - 92% wszystkich zachorowań dotyczyło dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Obserwowany w latach 2020-2021 wyraźny spadek zachorowalności związany był z ograniczeniem kontaktów międzyludzkich w związku z epidemią COVID-19, w szczególności czasowym zawieszeniem działalności szkół, żłobków i przedszkoli, oraz obowiązkiem zakrywania ust i nosa w przestrzeni publicznej. Obowiązek szczepień ochronnych przeciw ospie wietrznej dotyczy dzieci do ukończenia 12 r.ż. z grup ryzyka ciężkiego przebiegu choroby oraz przebywających w żłobkach, klubach dziecięcych, rodzinnych domach dziecka, domach pomocy społecznej etc.

Wścieklizna (i zapobieganie wściekliznie u ludzi)

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono zachorowań na wściekliznę u ludzi. Odnotowano łącznie 21 przypadków potencjalnego narażenia na wściekliznę, z czego do szczepień poekspozycyjnych zakwalifikowano 15 osób (71% wszystkich pogryzień przez zwierzęta), tj. 5 przypadków więcej niż w roku 2022 (tab. 3).

Tab. 3 Szczepienia przeciw wściekliznie w roku 2023

Grupy wiekowe	Płeć		Miejsce narażenia		Kontakt ze zwierzęciem			
	M	K	Miasto	wieś	Kot	Pies	Lis	Inne zwierzę
0-19	0	1	1	0	0	1	0	0
≥20	7	7	14	0	4	10	0	0
Razem	7	8	15	0	4	11	0	0

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Wścieklizna jest chorobą odzwierzęcą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia ochronne. Wszystkie osoby, które zgłaszają się do lekarza na skutek pokąsania przez zwierzę chore lub podejrzane o zachorowanie na wściekliznę są poddawane profilaktyce poekspozycyjnej (szczepieniom).

3. Zakażenia i zatrucia pokarmowe

Czerwonka bakteryjna (szigelozą)

W roku 2023 nie odnotowano żadnego przypadku szigelozy.

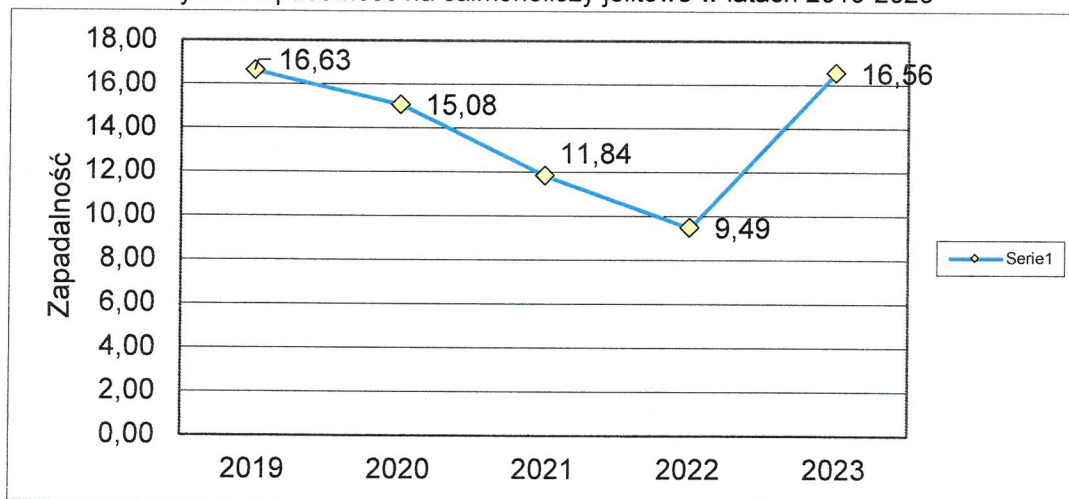
Dury brzuszne i rzekome

W roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków zachorowań na dur brzuszny i dury rzekome.

Salmonellozy jelitowe

W roku 2023 zarejestrowano 19 potwierdzonych przypadków zatruc wywołanych pałeczkami *Salmonella* spp. (16,56/100 tys.). W porównaniu do roku 2022, w którym odnotowano 11 zachorowań (zapadalność 9,49/100 tys.), liczba zatruc wzrosła o 8 przypadków – ryc. 9. Najwięcej zachorowań (12) zarejestrowano w grupach wiekowych 1-4 lata (6 przypadków) oraz 5-9 lat (6 przypadków). Przeważały zatrucia wywołane serotypem *Salmonella* Enteritidis. Hospitalizacji wymagało 12 osób (63%).

Ryc. 9 Zapadalność na salmonellozy jelitowe w latach 2019-2023

Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typ A)

W roku 2023 nie zarejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, natomiast w 2022 r. odnotowano 2 przypadki WZW A - tab. 4.

Tab. 4. Ogólna liczba zachorowań na WZW typu A w latach 2019-2023.

ROK	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość przypadków	3	0	0	2	0

Polska jest zaliczana do krajów o niskiej endemiczności WZW typu A, która charakteryzuje się bardzo niską zapadalnością, a jednocześnie dużą podatnością populacji na zakażenie. Sprzyja to łatwemu szerzeniu się infekcji i może prowadzić do szybkich wzrostów zachorowań w krótkim czasie. Do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu A dochodzi najczęściej drogą fekalno-oralną poprzez zanieczyszczoną wodę i żywność.

4. Ogniska przenoszone drogą pokarmową

W przypadku chorób przenoszonych drogą pokarmową przez ognisko należy rozumieć wystąpienie, w określonych warunkach, zachorowania lub zakażenia u co najmniej 2 osób, spowodowanego tym samym czynnikiem etiologicznym, mającego ze sobą lub ze źródłem zakażenia powiązanie epidemiologiczne. W roku sprawozdawczym sumarycznie zarejestrowano 3 ogniska, co stanowi spadek w równaniu do roku 2022 (zarejestrowano 6 ognisk) (tab. 5).

Czynnikami etiologicznymi wszystkich ogniskach były pałeczki *Salmonella Enteritidis*

Tab. 5. Liczba ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w latach 2019-2023

ROK	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość ognisk	2	0	2	6	3

5. Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez bakterie

Kiła

W roku 2023 zarejestrowano 7 przypadków zachorowań na kiłę (6,10/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2022 (2 zachorowania; 1,72/100 tys.). Wszystkie przypadki zostały potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. W strukturze zachorowań według płci dominowali mężczyźni. Najwięcej zachorowań (57%) odnotowano w grupie wiekowej 20-44 lata – tab.6.

Rzeżączka

W roku 2023 stwierdzono 6 przypadków rzeżączki (5,23/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2022 (1 zachorowanie; 0,86/100 tys.). Zachorowania dotyczyły wyłącznie mężczyzn. W strukturze zachorowań według wieku dominowali dwudziesto- i trzydziestolatkowie (w grupie 20-29 lat stwierdzono 4 zachorowania, natomiast w grupie 30-39 lat – 1 zachorowanie, 40-49 lat- 1 zachorowanie) – tab.6.

Chlamydia

W roku 2023 nie odnotowano przypadków chlamydioz, natomiast w roku 2022 zarejestrowano 3 przypadki (2,59/100 tys.) - tab.6.

Tab. 6. Ogólna liczba przypadków chlamydioz, kiły i rzeżączki w latach 2019-2023

	Dąbrowa Górnicza				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kiła	4	3	7	2	7
Zapadalność	3,33	2,51	5,92	1,72	6,10
Rzeżączka	1	0	0	1	6
Zapadalność	0,83	0,00	0,00	0,86	5,23
Chlamydie	0	0	0	3	0
Zapadalność	0,00	0,00	0,00	2,59	0,00

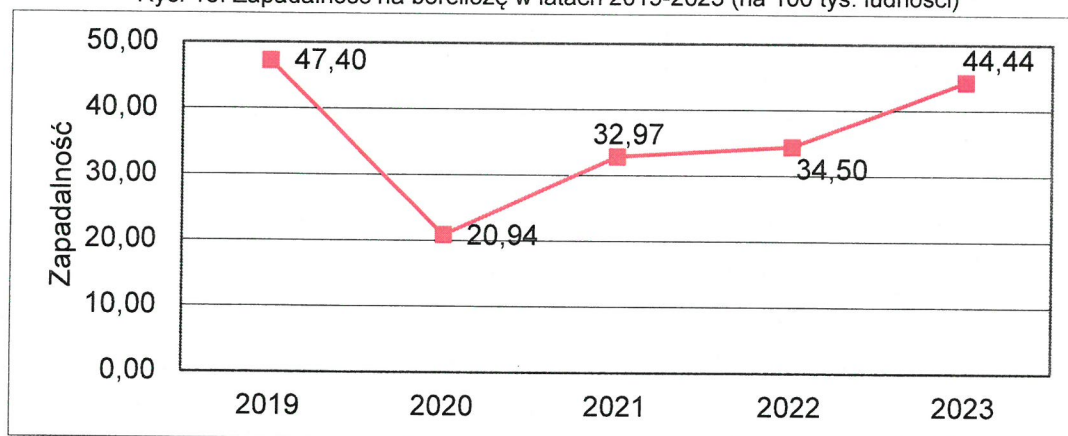

B. Pozostałe choroby infekcyjne

Borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu

W roku 2023 zarejestrowano 51 zachorowań na boreliozę (44,44/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2022 (40 przypadków; 34,50/100 tys.) – ryc. 10. Ze zgromadzonych danych wynika, że do ekspozycji na kleszcze dochodziło najczęściej w ogródkach przydomowych, działkowych oraz w lasach. W strukturze zachorowań przeważały kobiety i mieszkańcy miast. W 2023 r. odnotowano 1 przypadek zapalenia mózgu wywołanego przez kleszcze.

Ryc. 10. Zapadalność na boreliozę w latach 2019-2023 (na 100 tys. ludności)

Borelioza jest najczęstszą chorobą wektorową przenoszoną przez kleszcze. Na terenie miasta Dąbrowa Górnicza obserwuje się stały wzrost zapadalności na tę jednostkę chorobową.

Inwazyjne zakażenia *Neisseria meningitidis*

W roku 2023 nie zarejestrowano przypadków zakażeń o etiologii *Neisseria meningitidis*

Mimo, iż – jak wynika z danych epidemiologicznych za lata 2019-2023 – infekcje dwóinką *Neisseria meningitidis*, wywołujące ciężkie zakażenia inwazyjne, występują na terenie miasta Dąbrowa Górnicza sporadycznie, każdy przypadek podejrzenia zakażenia meningokokowego jest wskazaniem do intensywnej antybiotykoterapii i natychmiastowego wdrożenia przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działań ograniczających ryzyko transmisji zakażenia. Kluczowe w tym zakresie jest jak najszybsze zidentyfikowanie osób z najbliższego otoczenia chorego i wdrożenie wobec nich chemioprophylaktyki.

Ospa małopía

W związku z wybuchami lokalnych ognisk epidemicznych w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE/EOG), 31 maja 2022 r. ospa małopía została objęta przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Dąbrowie Górniczej, nie odnotowano potwierdzonych przypadków zachorowań.

Grypa i infekcje grypopodobne

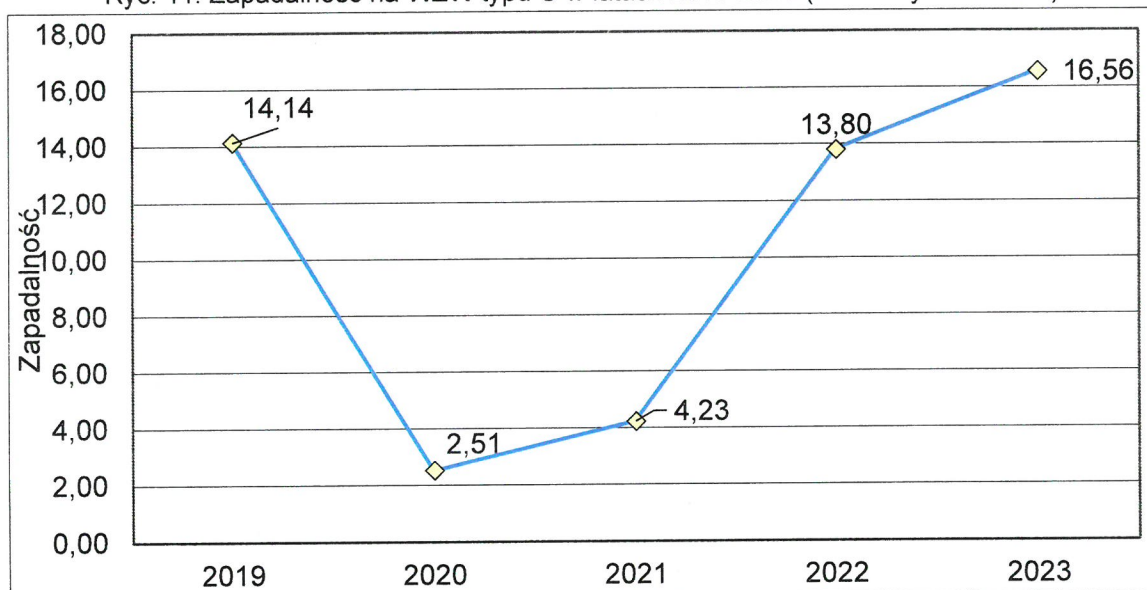
Zgłaszalność i rejestracja ww. jednostki chorobowej w 2023 roku różniła się od schematu obowiązującego w latach minionych. Powodem zmian była nowelizacja przepisów prawnych w ww. obszarze.

Do lipca 2023 roku lekarze zgłaszali wszystkie przypadki zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne w oparciu o objawy kliniczne – niezależnie od wykonania u chorego testów diagnostycznych potwierdzających zachorowanie. Po wprowadzeniu zmian do organów Inspekcji Sanitarnej zgłaszane są jedynie przypadki zachorowań potwierdzone szybkim testem antygenowym bądź testem molekularnym PCR. I tak do lipca 2023 r. zgłoszono 8111 przypadków grypy i infekcji grypopodobnych. Po tym okresie na terenie miasta Dąbrowa Górnicza odnotowano 127 przypadków grypy zdiagnozowanej szybkim testem antygenowym. Spośród przebadanych w kierunku grypy pacjentów 11 chorych wymagało hospitalizacji z uwagi na powstałe powikłania.

Wirusowe zapalenie wątroby typ C

W roku 2023 zarejestrowano 19 przewlekłych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (16,56/100 tys.), co stanowi niewielki wzrost w porównaniu do roku 2022, w którym odnotowano 16 przypadków (13,80/100 tys.) – ryc. 11. Zachorowania odnotowano w następujących grupach wiekowych: 20-44 lata- 6 przypadków, 45-64 lata- 9 przypadków oraz 65 lat i powyżej- 4 przypadki. Zachorowania częściej występowały u mężczyzn niż u kobiet.

Ryc. 11. Zapadalność na WZW typu C w latach 2019-2023 (na 100 tys. ludności)

COVID-19

W 2023 roku w mieście Dąbrowa Górnicza odnotowano znaczący spadek zachorowań na Covid 19 – z 8282 przypadków odnotowanych w 2022 do 1697.

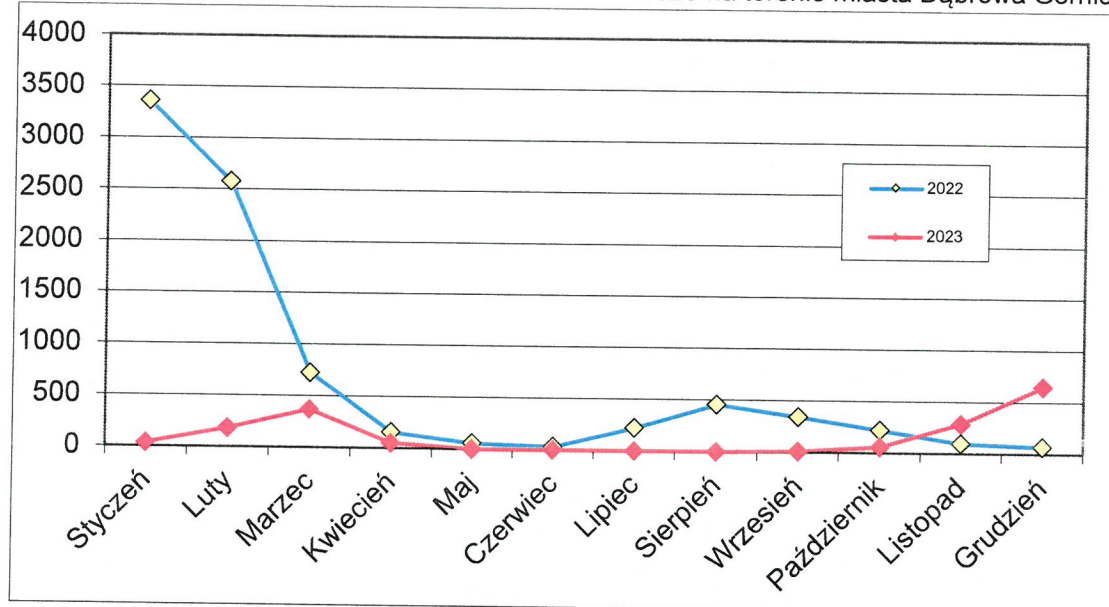
Zapadalność wyniosła 1478,67 na 100 tys. mieszkańców i pomimo spadku liczby zachorowań była wyższa niż ogólna zapadalność w kraju, która wyniosła 900,82. Szczyt zachorowań zaobserwowano w miesiącach luty-marzec. Najmniej zachorowań wystąpiło w miesiącach od maja – sierpnia. W wyniku sekwencjonowania próbek pozyskanych od chorych na COVID-19 ustalono, iż dominującym typem wirusa był Omikron – ryc.12.

W omawianym roku sprawozdawczym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej nie odnotował ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Ryc.12 Liczba zakażeń SARS-CoV-2 w latach 2022 – 2023 na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

C. Ocena funkcjonowania nadzoru epidemiologicznego szpitala

Kwestie nadzoru nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi w podmiotach leczniczych wykonujących działalność w rodzaju świadczenia szpitalne zostały kompleksowo uregulowane w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Nakładają one na kierowników tych podmiotów obowiązek wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym monitorowania i rejestracji zakażeń oraz niezwłocznego zgłaszania organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej epidemicznych wzrostów liczby zakażeń szpitalnych.

Rzetelne i terminowe raportowanie przez podmioty lecznicze informacji o zakażeniach szpitalnych i drobnoustrojach alarmowych pozwala Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu na bieżąco monitorować sytuację epidemiologiczną szpitala oraz podejmować adekwatnych działania zapobiegawcze.

Według przekazanych raportów końcowych z wygaszenia ogniska epidemicznego zespoły kontroli zakażeń szpitalnych podejmowały działania, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się ogniska epidemicznego. Prowadzono dochodzenia epidemiologiczne mające na celu wykrycie źródła zakażenia oraz określenie liczby osób narażonych. Podejmowane czynności, zgodnie z obowiązującymi procedurami i standardami prowadziły do szybkiego wygaszenia ogniska. W Zagłębiowskim Centrum Onkologii w Dąbrowie Górniczej w roku 2023 odnotowano 2 ogniska wywołane przez *Klebsiella pneumoniae* KPC (+). Z informacji uzyskanych z raportów wynika, iż ogółem zachorowało 4 pacjentów.

D. Szczepienia ochronne

W 2023 r. PPIS w Dąbrowie Górniczej prowadził nadzór nad 68 punktami szczepień przeprowadzając łącznie 67 kontroli w zakresie realizacji szczepień ochronnych.

Zgodnie z polskim prawem i Programem Szczepień Ochronnych obowiązkowe szczepienia realizowane są u dzieci i młodzieży od 1 do 19 roku życia. W ww. punktach szczepień wykonywane są również tzw. szczepienia zalecane (dobrowolne) niefinansowane z budżetu Ministra Zdrowia np. przeciwko grypie.

Obowiązek poddawania się szczepieniom dotyczy nie tylko obywateli polskich, ale wszystkich osób przebywających na terenie naszego kraju powyżej 3 miesięcy. Szczepienia wykonywane są przez pielęgniarki posiadające specjalistyczny kurs kwalifikacyjny. Przed szczepieniem przeprowadzane jest przez lekarza badanie kwalifikacyjne w celu wykluczenia przeciwwskazań do wykonania szczepienia. Fakt zaszczepienia zostaje odnotowany w dokumentacji pacjenta (karcie uodpornienia, książeczce szczepień, historii choroby). Pod koniec roku 2020 roku, wprowadzono również e-Karty Szczepień umożliwiające prowadzenie elektronicznej dokumentacji szczepień przeciw zakażeniu SARS-CoV-2, a od 1 września 2021 r. również dokumentację szczepień przeciw grypie. Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku. Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczony i przekazywany firmie utylizacyjnej zgodnie z podpisaną umową. Placówki wykonujące szczepienia ochronne przestrzegają zasad tzw. łańcucha chłodniczego przy transporcie i przechowywaniu preparatów szczepionkowych. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. W punktach szczepień przeprowadza się również szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami zakupionymi w aptece i dostarczonymi przez pacjenta. W takim przypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się, czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowany jest w dokumentacji pacjenta. Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestr rotacji kart uodpornienia, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania. W placówkach medycznych wykonujących szczepienia ochronne opracowane są procedury dotyczące transportu, przechowywania oraz wykonywania szczepień ochronnych. W PSSE w Dąbrowie Górniczej funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Zapewnia on w jednolity obieg dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnia obrót preparatami szczepionkowymi. Placówki rozliczają się w systemie kwartalnym z ilości zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przekazują sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych (MZ-54). Analiza roczna uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach szczepienia grup ryzyka oraz szczepienia zalecane.

Poziom zaszczepienia jest bardzo ważnym, miernikiem stanu zdrowia populacji, co uzasadnia potrzebę rzetelnego monitorowania stanu uodpornienia populacji dzieci i młodzieży na nadzorowanym terenie. Szczepienia ochronne to jedna z najskuteczniejszych, a czasem jedyna forma zapobiegania chorobom zakaźnym. Powszechny obowiązek szczepień zapewnia ochronę zarówno osobom zaszczepionym, jak i niezaszczepionym (tzw. odporność środowiskowa).

1. Realizacja szczepień ochronnych w 2023 r.

W 2023 r. w mieście Dąbrowa Górnicza szczepienia wykonywane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych a wykonawstwo szczepień we wszystkich rocznikach było na porównywalnym poziomie w stosunku do poprzedniego roku:

- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typ b – zaszczepiono 50,38%
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciwko zakażeniom wywołanych przez rotawirusy – zaszczepiono 64,50%
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciwko *Streptococcus pneumoniae* – zaszczepiono 62,98%
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typ B (WZW typ B) – zaszczepiono 87,98 %
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia podstawowe przeciw gruźlicy – zaszczepiono 98,47%

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

- dzieci w drugim roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typ b – zaszczepiono 95,82%
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciwko *Streptococcus pneumoniae* – zaszczepiono 96,66%
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typ B (WZW typ B) – zaszczepiono 98,83%
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia podstawowe przeciw gruźlicy – zaszczepiono 98,32%
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia podstawowe przeciw odrze, śwince i różyczce – zaszczepiono 72,40%
- dzieci w 6 roku życia – I przypominające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis – zaszczepiono 47,74%
- dzieci w 6 roku życia – szczepienie przypominające przeciw odrze, śwince i różyczce – zaszczepiono 47,74%

Wykonawstwo szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym:

- młodzież w 14 roku życia – szczepienie II przypominające błonicy, tężcowi, krztuścowi – zaszczepiono 66,22%
- młodzież w 19 roku życia – szczepienie III przypominające błonicy, tężcowi – zaszczepiono 52,75%

Ponadto punkty szczepień realizowały szczepienia zalecane. Były to m.in.:

- szczepienia przeciw grypie, WZW typ A, *Neisseria meningitidis*, kleszczowe zapalenie mózgu, HPV, tężcowi, durowi brzuszemu oraz ospie wietrznej. (Tab.7.)

Tab. 7. Realizacja szczepień zalecanych w roku 2023 na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

Rok	Grypa	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	Kleszczowe zapalenia mózgu	Dur brzuszny	Tęžec	Ospa wietrzna*
2023	4397	41	322	308	170	49	735	399

*obejmuje również szczepienia obowiązkowe

2. Niepożądane odczyny poszczepienne

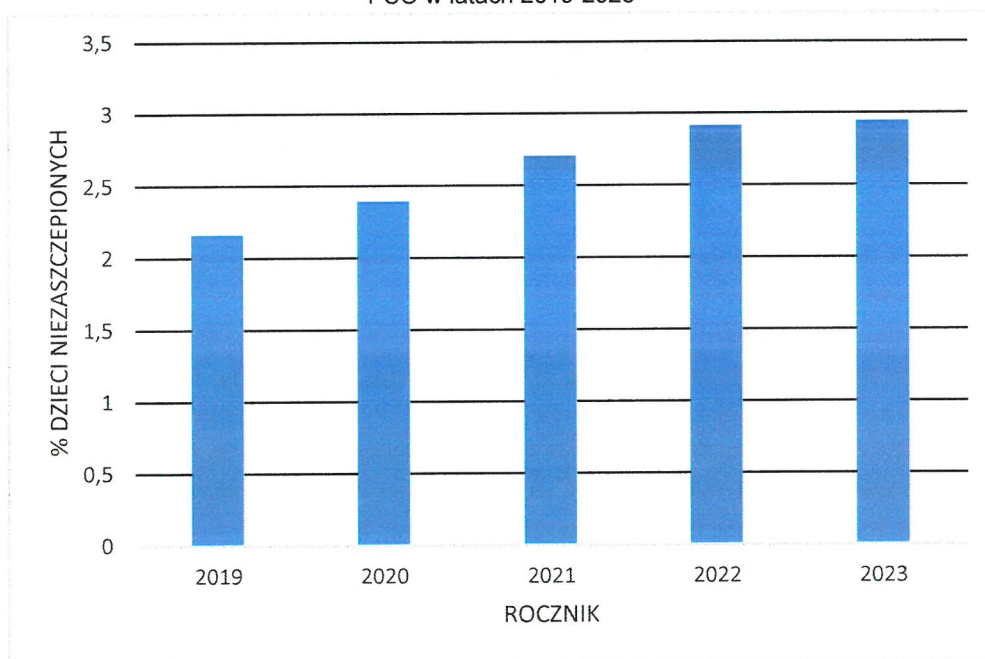
Zgodnie z przyjętą definicją, NOP to niepożądany objaw chorobowy pozostający w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym. Objawy te mogą mieć bardzo szerokie spektrum – od łagodnych, jak np. gorsze samopoczucie (NOP łagodny) aż do rzadkich charakteryzujących się dużym nasileniem objawów (NOP poważny), a nawet zagrażających życiu (NOP ciężki). Rodzaje niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz szczegółowe kryteria ich rozpoznawania, zgłaszania i rejestrowania na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zostały szczegółowo uregulowane w przepisach prawa.

W 2023 wśród mieszkańców Dąbrowy Górniczej zarejestrowano **23** niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym **22** o charakterze łagodnym, **1** o charakterze ciężkim. Żaden niepożądany odczyn poszczepienny nie wystąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki.

3. Osoby uchylające się od obowiązku szczepień. Nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych (PSO)

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w minionym, zaobserwowano zbliżony odsetek rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci, jak i liczby dzieci, u których obowiązek ten nie został zrealizowany (ryc. 24)

Ryc. 24. Liczba dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, u których nie zrealizowano obowiązku szczepień ochronnych w ramach PSO w latach 2019-2023

Z analizy informacji zawartych w indywidualnych zgłoszeniach osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych przekazywanych przez nadzorowane podmioty lecznicze wynika, że jako przyczyny odmów szczepień wskazuje się m.in. wpływ ruchów antyszczepionkowych, obawę przed niepożądanymi odczynami poszczepiennymi. Zdecydowana grupa rodziców nie podaje przyczyny nieszczepienia swoich dzieci. Nie ulega wątpliwości, że szczepienia są obecnie najskuteczniejszą metodą przeciwdziałania wielu chorobom zakaźnym. Efektem ich stosowania jest redukcja zachorowań na gruźlicę, krztusiec, błonicę, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B, odrę, świnkę i różyczkę. Tzw. kalendarzem szczepień objęte są w Polsce dzieci i młodzież od momentu urodzenia aż do 19 r.ż. Poziom zaszczepienia populacji poddawany jest w corocznej ocenie na podstawie informacji o liczbie kart uodpornienia przechowywanych w podmiotach leczniczych oraz liczby podanych dawek szczepionek w poszczególnych kohortach urodzeniowych (wartości liczbowe w rocznikach stanowią szacunkową wartość ze względu na miesiąc urodzenia dziecka w roku kalendarzowym i związanej z tym konieczności przeniesienia szczepień na rok następny oraz ze względu na uzależnienie wykonania szczepienia od daty wskazanej przez personel w podmiocie leczniczym). Należy przy tym zaznaczyć, że wysoki poziom uodpornienia, gwarantujący z jednej strony bezpieczeństwo osób szczepionych, z drugiej zaś uzyskanie odporności populacyjnej, zależą od wykonania pełnego cyklu szczepienia przewidzianego dla danej jednostki chorobowej.

W roku 2023 r. PPIS wystosował 13 upomnień do rodziców nierealizujących obowiązku szczepień dzieci.

II. PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

A. Szpitale

W 2023 r. na terenie miasta Dąbrowa Górnicza funkcjonowały:

- Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza;
- filia szpitala Nefrolux,
- filia szpitala Polsko-Amerykańskie Kliniki Serca

1. Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza Dąbrowie Górniczej przy ul. Szpitalnej oraz przy ul. Krasieńskiego 43

W 2023 r. przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych, w tym:

- 5 planowych dotyczących oceny stanu sanitarno-higienicznego, dekontaminacji narzędzi i powierzchni, wykonawstwa szczepień ochronnych i postępowania z preparatami szczepionkowymi, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania ze zwłokami, wykonywania działań profilaktycznych w zakresie bakterii Legionella sp., pionu żywienia oraz stanu sanitarno-technicznego kuchni mlecznej.
- 8 kontroli ponadplanowych (w tym 2 kontrole sprawdzające usunięcie nieprawidłowości 4 dotyczące oceny stanu sanitarnego wybranych oddziałów, 1 w związku z wystąpieniem ogniska epidemicznego, oraz 1 pionu żywienia)

W czasie prowadzonych kontroli szczególną uwagę zwracano na zagadnienia dotyczące przestrzegania procedur sanitarno-higienicznych oraz organizacji i wykonawstwa szczepień obowiązkowych, osób narażonych w sposób szczególny na zakażenia. W toku czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości dot. niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego pomieszczenia do czasowego gromadzenia odpadów medycznych w Oddziale Ratunkowym oraz pomieszczenia pro morte, ponadto stwierdzono nieterminowe zgłoszenie ogniska epidemicznego. W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości oraz nałożono mandat karny.

Kontrole urzędowe w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pionu żywienia szpitala nie wykazały nieprawidłowości. W toku kontroli dokonano również oceny teoretycznej sposobu żywienia pacjentów w ramach diety podstawowej, w oparciu o obowiązujące wytyczne oraz arkusz oceny jadłospisów Głównego Inspektora Sanitarnego. Pobrano do badań laboratoryjnych porcję posiłku obiadowego. Badania laboratoryjne wykazały niewłaściwą realizację norm dotyczącą kaloryczności, rozkładu procentowego podstawowych składników odżywczych (białka, tłuszczu i węglowodanów) oraz zawyżoną zawartość soli w posiłku.

W związku z powyższym wydano zalecenia dotyczące sposobu żywienia pacjentów w szpitalu, na które należy zwrócić uwagę przy planowaniu kolejnych jadłospisów, m.in. w zakresie uwzględniania warzyw i/lub owoców jako dodatków do śniadań i kolacji, ograniczeniu dodawanej soli do posiłków, zmniejszeniu ilości cukru do słodzenia napojów oraz przeszkolenia personelu odpowiedzialnego za wydawanie posiłków.

2. Nefrolux Lucjan Sobieraj Wojciech Kamiński sp. Jawna

W 2023 r. przeprowadzono: 4 kontrole planowe w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego obiektu, działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń, realizacji szczepień zalecanych i sposobu postępowania z preparatami szczepionkowymi oraz wydawalni posiłków dla pacjentów.

. W trakcie czynności kontrolnych zwracano szczególną uwagę na zagadnienia dotyczące przestrzegania procedur sanitarno-higienicznych w tym postępowania z odpadami medycznymi oraz bielizną szpitalną. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W wydawalni posiłków Oddziału Nefrologicznego przeprowadzono 1 kontrolę, która dotyczyła oceny stanu sanitarno-technicznego obiektu. Stwierdzano nieprawidłowości, w tym nieprzestrzeganie procedury przyjęcia posiłków, tj. nie dokonano weryfikacji przyjętego posiłku z jadłospisem oraz zamówieniem. Nie umieszczono w widocznym miejscu dla pacjenta informacji dotyczących jadłospisu. Stwierdzono niewłaściwy stan techniczny pomieszczenia wydawalni oraz lodówki dla pacjentów. Zalecono ponowne przeszkolenie personelu z zakresu obowiązujących procedur związanych z przyjęciem oraz wydawaniem posiłków. Zobowiązano stronę do podjęcia działań celem poprawy jakości serwowanych posiłków, weryfikacji dostarczanych potraw. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto postępowanie administracyjne.

3. Polsko – Amerykańskie Kliniki Serca

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 3 kontrole planowe w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego obiektu i działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń oraz kontrolę wydawalni posiłków.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na zagadnienia dotyczące przestrzegania procedur sanitarno-higienicznych w tym postępowania z odpadami medycznymi oraz bielizną szpitalną. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

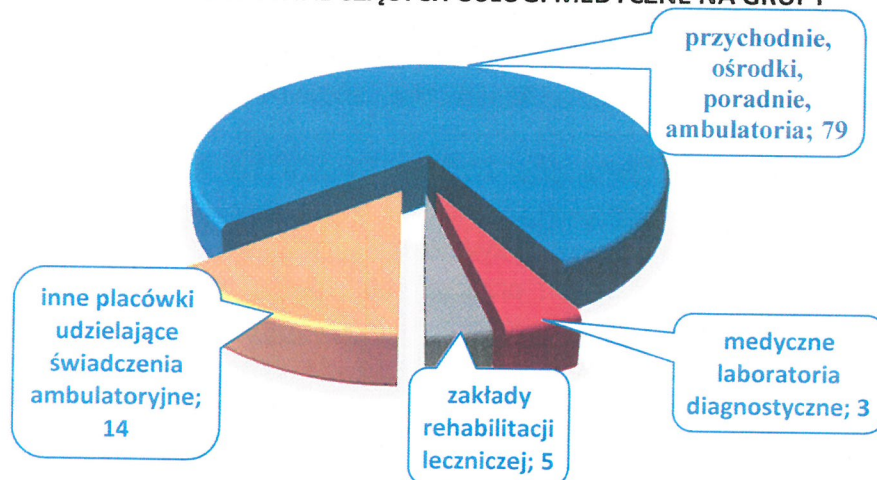
B. Pozostałe podmioty lecznicze

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. pod nadzorem PPIS w Dąbrowie Górniczej znajdowały się następujące podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnie świadczeń zdrowotnych:

- 79 przychodni, poradni, ambulatoriów;
- 3 medyczne laboratoria diagnostyczne;
- 5 zakładów rehabilitacji leczniczej;
- 14 innych placówek udzielających świadczenia ambulatoryjne.

PODZIAŁ OBIEKTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI MEDYCZNE NA GRUPY

Wśród zewidencjonowanych podmiotów działalności leczniczej przeprowadzono w minionym roku **132** kontrole w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Wydano **1** decyzje zmieniającą termin wykonania decyzji oraz nałożono **1** mandat karny za niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy.

C. Podmioty lecznicze funkcjonujące jako praktyki zawodowe

Kontrole przeprowadzane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń w tym postępowania z odpadami medycznymi, zaopatrzenia w środki ochrony indywidualnej, oceny warunków dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia. Przeprowadzone kontrole wykazały, że praktyki lekarskie i pielęgniarskie posiadają wyposażenie (preparaty dezynfekcyjne, środki ochrony osobistej, narzędzia i urządzenia) umożliwiające bezpieczne wykonywanie świadczeń medycznych.

Stwierdzić można, że świadczenia medyczne w praktykach lekarskich i pielęgniarskich na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej, udzielane były na właściwym poziomie higieniczno-sanitarnym.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w obszarach objętych kontrolą.

Według ewidencji na dzień 31.12.2023 r na terenie miasta zarejestrowanych było **108** lekarskich praktyk zawodowych, skontrolowano **48** z nich, nie stwierdzając nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego.

III. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

Jak definiuje Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), bezpieczeństwo żywności odnosi się do zapewnienia, że żywność nie spowoduje szkody dla konsumenta, gdy jest przygotowywana i/lub spożywana zgodnie z przeznaczeniem. Ustawodawstwo dotyczące bezpieczeństwa żywności jest bardzo silnie zharmonizowane na poziomie Unii Europejskiej i stanowi jeden z filarów ochrony zdrowia. Każdy obywatel ma prawo wiedzieć, w jaki sposób żywność, którą, jest produkowana, przetwarzana, pakowana, etykietowana i sprzedawana. Zasadą przewodnią jest stosowanie zintegrowanego podejścia od pola do stołu obejmującego wszystkie sektory łańcucha żywnościowego. Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) jest powołana do realizacji zadań z zakresu

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

---

zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia. Do głównych zadań sekcji Higieny Żywności, Żywienia i przedmiotów użytku zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest głównie nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczących:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności
- warunków żywienia zbiorowego
- nadzór nad jakością zdrowotną żywności
- warunków produkcji i obrotu przedmiotami użytku materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, oraz wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.
- Bezpieczeństwo i zdrowie konsumenta to priorytet, stąd też nadzór nad bezpieczeństwem żywności prowadzony jest w sposób skoordynowany. O bezpieczeństwie produktu mówimy wtedy, gdy brak w nim jakichkolwiek zanieczyszczeń chemicznych, biologicznych czy fizycznych.

Ogólna ocena stanu sanitarnego Miasto Dąbrowa Górnicza

Działalność kontrolno-represyjna.

PPIS w Dąbrowie Górniczej w roku 2023 wydał:

- 47 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- 5 decyzji wygaśnięcia postępowania,
- 2 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów,
- 191 decyzji wygaszających dotyczących likwidacji działalności,
- 95 decyzji dotyczących zatwierdzenia zakładu i wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- 2 decyzje warunkowe
- 40 decyzji dot. rozszerzenia zakresu działalności,
- 29 decyzji umarzających postępowanie,
- 44 innych decyzji,
- 1 decyzję odmowną
- 191 decyzji płatniczych,
- 17 decyzji płatniczych związanych z importem,
- 2 postanowienia.

W roku 2023 w ewidencji zarejestrowanych było 1199 zakładów. We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 741 kontroli sanitarnych oraz 17 kontroli granicznych.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 161 próbek (w tym 151 próbek żywności, 5 próbek sanitarnych, 5 próbek materiałów do kontaktu z żywnością). W 2023 r. nie zdyskwalifikowano próbek, które pobrano z zakładów położonych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza. W wyniku przeprowadzonych kontroli usterkowych wszczęto postępowanie administracyjne. Wydano 47 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 49 mandatami karnymi na łączną kwotę 13650,00 PLN. Ponadto przeprowadzono 5 kontroli w zakładach, które nie były pod bezpośrednim nadzorem PPIS w Dąbrowie Górniczej. Nałożono 1 mandat na kwotę 100,00 PLN. Nieprawidłowości dot. braku identyfikowalności środków spożywczych oraz braku wdrożenia systemu HACCP.

**BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA**

Liczba obiektów objętych nadzorem w 2023.

Obiekty ogółem	1199
Zakłady produkcji żywności	46
Obiekty obrotu żywnością	725
w tym: środki transportu żywności	90
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	255
w tym: zakłady małej gastronomii	187
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	149
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	5
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	19

Zakłady produkcji żywności

W roku 2023 w ewidencji było 46 zakładów z tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 16. Negatywnie oceniono 2 zakładów (tj.12,5%) za stwierdzony jednocześnie zły stan techniczny i brak utrzymania czystości i porządku–1 zakład (tj.6,25%), za stwierdzony zły stan techniczny 1 zakłady (6,25%)

Stan sanitarny zakładów produkujących żywność w roku 2023

Lp.	Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2023 roku		
		Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
1	Wytwórnice lodów	1	0	0
2	Automaty do lodów	1	0	0
4	Piekarnie	6	1	16,6
5	Ciastkarnie	2	0	0
6	Przetwórnice owocowo-warzywne	0	0	0
7	Wytwórnice napojów bezalkoholowych	1	0	0
10	Zakłady garmazeryjne	3	0	0
11	Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	1	0	0
12	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	0	0	0
13	Wytwórnice koncentratów spożywczych	0	0	0
14	Wytwórnice suplementów diety	0	0	0
15	Wytwórnice substancji dodatkowych	0	0	0
16	Inne wytwórnice żywności	1	0	0
	Obiekty ogółem	16	1	6,25

Do uchybień najczęściej występujących należały:

- brak zachowania czystości podczas produkcji
- nieprawidłowy stan techniczny ścian i sufitów

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Obiekty obrotu żywnością

W roku 2023 skontrolowano 317 obiektów z 725 prowadzących działalność handlową na terenie objętym nadzorem. Zły stan sanitarny stwierdzono w 10 obiektach, co stanowi 2,8%.

Negatywnie oceniono:

- za niedostateczne warunki techniczne – 16 obiektów (tj. 5,04%),
- za niezachowanie bieżącej higieny – 8 obiektów (tj. 2,5%),
- Za zły stan techniczny i higieniczny – 2 obiekty (0,6%)

Stan sanitarny obiektów obrotu żywnością w roku 2023.

Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2023 roku		
	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Sklepy spożywcze	226	9	3,9
Kioski spożywcze	25	0	0
Apteki	5	0	0
Magazyny hurtowe	18	0	0
Obiekty ruchome i tymczasowe	24	1	4,1
Środki transportu	14	0	0
Inne obiekty obrotu żywnością	5	0	0
Obiekty ogółem	317	10	2,8

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należały:

- brudne ściany i sufity;

Obrót żywnością w systemie targowiskowym, obnośnym i obwoźnym.

Pod nadzorem PSSE w Dąbrowie Górniczej znajduje się jedno targowisko oraz 3 mniejsze place handlowe. Na targowisku i placach handlowych przeprowadzono ogółem 59 kontroli, w tym w tym na targowisku przeprowadzono 34 kontrole a na placach targowych 25.

W miejscach tych zwracano szczególnie uwagę na jakość warzyw, owoców, mięsa oraz wędlin wprowadzanych do obrotu. W trakcie kontroli sprawdzano pochodzenie ww. artykułów. Nałożono 2 mandaty w wysokości 400,00 PLN. Wydano 3 decyzje nakazujące oraz wystawiono 11 decyzji płatniczych. Nieprawidłowości dot. braku identyfikowalności środków spożywczych, braku zachowanego łańcucha chłodniczego przy wprowadzeniu do obrotu środków spożywczych wymagających warunków chłodniczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli skierowano 1 wniosek do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę z art. 103 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (DZ.U. z 2023 poz. 1448) za prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2023 roku skontrolowano 175 zakładów żywienia zbiorowego, z których 25 oceniono negatywnie, co stanowi 14% wszystkich obiektów tej grupy. Oceny negatywne w części technicznej oraz w części

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

utrzymania czystości i porządku otrzymało 6 obiektów (tj.3,4%), za uchybienia w części technicznej 9 (tj.5,1%) obiektów, natomiast w części utrzymania porządku i czystości 10 obiektów (tj.5,7%).

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia zbiorowego w roku 2023.

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów nadzorowanych w 2023 roku		
	Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Zakłady żywienia zbiorowego - typ otwarty	68	10	14
Zakłady małej gastronomii	187	3	1,6
Zakłady zbiorowego żywienia - typ zamknięty	149	3	2
Obiekty ogółem	404	16	3,9

Najczęstsze uchybienia to:

- nieprawidłowy stan techniczny ścian, sufitów, podłóg.

Mała gastronomia

W 2023 roku w ewidencji zarejestrowanych było 187 zakładów małej gastronomii. Ocenę "złą" ze względu na stan sanitarny otrzymały 3 zakłady (tj.1,6%). W większości zakładów ze względu na małą powierzchnię i brak możliwości wydzielenia odpowiednich pomieszczeń na obróbkę wstępną, produkcja oparta jest na półproduktach lub gotowych produktach mrożonych. Potrawy podawane są najczęściej w naczyniach jednorazowego użytku.

W czasie kontroli stwierdzano następujące uchybienia:

- brak utrzymania bieżącej czystości w obiekcie

Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2023.

Próbki	Liczba próbek zbadanych w 2023 roku		
	ogółem	zakwestionowanych	% kwestionowania
materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	5	0	0

W 2023 roku w obiektach wprowadzających do obrotu wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością przeprowadzono 8 kontroli, w trakcie których pobrano 5 próbek. Nie kwestionowano żadnej z prób.

Środki spożywcze/wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością z importu/exportu

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności/materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono 17 kontroli granicznych. Wydano 17 świadectw o spełnieniu wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy/materiał lub wyrób przekraczający granicę. Oceniono 6 partii wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (import), oraz 11 partii środków spożywczych przeznaczonych na export. W zakresie materiałów i wyrobów

przeznaczonych do kontaktu z żywnością import dotyczył artykułów gospodarstwa domowego typu roboty kuchenne, miksery spożywcze, elektryczne urządzenia do rozbijania, rozdrabniacze do warzyw. W zakresie eksportu środków spożywczych kontrole graniczne dotyczyły frytek mrożonych (eksport do Kosowa).

Interwencje dotyczące bezpieczeństwa żywności

W 2023 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej wpłynęło 60 interwencji, w tym 9 anonimowych, dotyczących bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzonej do obrotu żywności na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

Zarzuty dotyczyły:

- niewłaściwej jakości środków spożywczych,
- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- wystąpienia nieżytu żołądkowo-jelitowego po spożyciu środka spożywczego
- niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów
- sprzedaży w jednostce systemu oświaty środków spożywczych niezgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154),
- obecności zanieczyszczeń fizycznych w potrawie
- obecności owadów latających(much) oraz biegających (prusaków) na terenie obiektów,
- nieprawidłowych warunków przechowywania środków spożywczych,
- braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- braku identyfikowalności środków spożywczych wprowadzanych do obrotu
- niesprawnego systemu wentylacji,
- prowadzenia działalności gospodarczej bez złożonego wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- nieprawidłowego przechowywania odpadów,
- nieprawidłowego sposobu żywienia pacjentów w szpitalu,

W sprawach, w których PPIS był właściwym organem do rozpatrzenia interwencji (98% spraw) przeprowadzono kontrole sanitarne. Pozostałe interwencje przekazano zgodnie z właściwością miejscową bądź rzeczową do właściwego organu. W 25 przypadkach stwierdzono zasadność zarzutów wniesionych do interwencji co stanowi ok. 45% wszystkich rozpatrzonych spraw w mieście Dąbrowa Górnicza.

W trakcie kontroli interwencyjnych nałożono 19 mandatów karnych na kwotę 5000 zł oraz 8 razy pouczone z art. 41 Kodeksu wykroczeń.

W związku z wniesionymi interwencjami pobrano do badań laboratoryjnych 11 próbek żywności.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące.

Ocena sposobu żywienia

W dziewięciu szkołach i dziewięciu przedszkolach dokonano oceny sposobu żywienia dzieci i młodzieży w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

wymagań jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzież w tych jednostkach (Dz.U.2016 poz1154). Przeprowadzone oceny nie wykazały nieprawidłowości. W jednej placówce przedszkolnej dokonano oceny teoretycznej sposobu żywienia, stwierdzono nieprawidłową wartość kaloryczną oraz zbyt małą ilość wapnia.

W trakcie trwania letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży w placówkach organizujących tzw. półkolonie przeprowadzono 9 kontroli sposobu żywienia uczestników. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dwóch żłobkach dokonano oceny sposobu żywienia w oparciu o wymagania i normy dla danej grupy wiekowej -nie stwierdzono nieprawidłowości. Ocenę przeprowadzono również stołówce Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla dzieci słabo widzących i niewidomych-nie stwierdzono nieprawidłowości.

Inne podejmowane działania

- 1) W trakcie trwania akcji „Bezpieczne wakacje” przeprowadzono 26 kontroli w tym 17 na półkoloniach, 9 na zimowiskach. Nie stwierdzono nieprawidłowości
- 2) W okresie od lipca do października uruchomione były w Stacji „dyżury grzybowe” podczas których dokonano ocen grzybów od klientów indywidualnych
- 3) Prowadzenie stałego nadzoru nad suplementami diety, żywnością wzbogaconą oraz żywnością specjalnego przeznaczenia

IV. STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

A. Jakość zdrowotna wody przeznaczonej do spożycia oraz wykorzystywanej do kąpieli.

Na terenie miasta Dąbrowa Górnicza Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej nadzoruje 7 ujęć wody (w tym 3 zakładowe) opartych na wodach podziemnych. Ujmowana woda jest poddawana procesom uzdatniania.

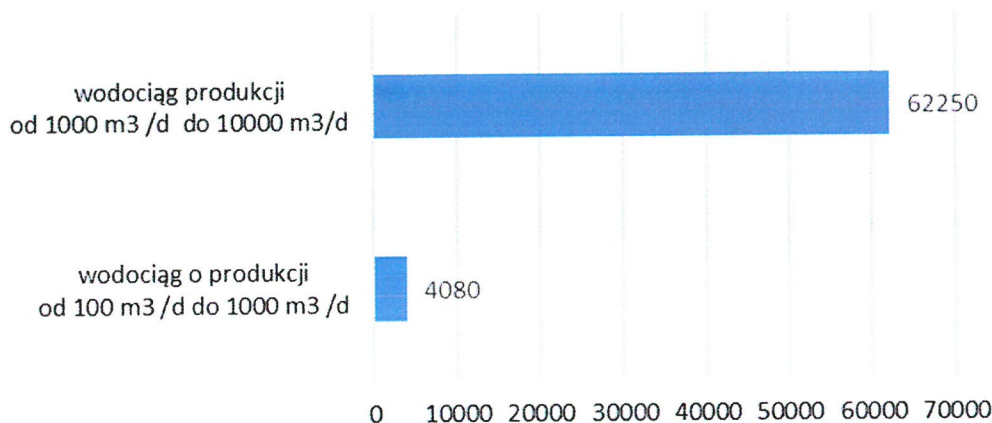
W ramach bieżącego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w 2023 r. kontrolą objęto 7 urządzeń wodociągowych, przeprowadzając 4 kontrole sanitarne oraz pobrano 181 próbek wody do badań laboratoryjnych (kontrola urzędowa 42, kontrola wewnętrzna 139).

WODOCIAGI POD NADZOREM PSSE W DĄBROWIE GÓRNICZEJ		
wodociąg o produkcji < 100 m ³ /d	wodociąg o produkcji od 100 m ³ /d do 1000 m ³ /d	wodociąg produkcji od 1000 m ³ /d do 10000 m ³ /d
• PPUH "Dolomity (produkcja na potrzeby zakładu)	• Trzebiesławice	• Stacja Uzdatniania Wody Łazy
• ERG S.A. (produkcja na potrzeby zakładu)	• Ząbkowice	
		• Ujejsce
		• PUW HKW (produkcja na potrzeby zakładu)

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Woda do spożycia, rozprowadzana przez wodociągową sieć rozdzielczą, produkowana jest przez wodociągi o różnej wydajności, co przedstawia powyższa tabela.

Liczba ludności zaopatrywana w wodę przez wodociągi o różnej produkcji w 2023r.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w poszczególnych wodociągach kontrolowana była w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego oraz zgodnie z corocznie zatwierdzonymi harmonogramami, badania wykonywane były w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowe, a sprawozdania na bieżąco przekazywane do PPIS w Dąbrowie Górniczej. Zanotowano 2 kwestionowane próbki wody ze względu na ponadnormatywną zawartość manganu i żelaza. Przekroczenia dotyczyły dwóch pojedynczych punktów i miały charakter przejściowy. Ponowne badania wody pobranej w tym samym punkcie nie wykazały przekroczeń.

W roku 2023 mieszkańcy miasta Dąbrowa Górnicza zgłosili 11 interwencji dotyczących pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia. Na podstawie przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono występowanie przekroczeń normatywów w 4 przypadkach.

W zbadanych próbkach wody stwierdzono przekroczenia takich parametrów jak: żelazo, mangan, mętność. Podejmowane przez zarządców natychmiastowe działania naprawcze skutkowały poprawą jakości wody co potwierdzały badania z ponownego poboru wody do badań laboratoryjnych

Ponadto w związku pozyskaniem informacji o kwestionowanych wynikach badań wody pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, ponadnormatywna zawartość żelaza, manganu i mętności) na sieci wodociągowej należącej do PKP S.A. oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej stwierdził brak przydatności wody i nakazał podmiotowi odpowiedzialnemu za dostarczanie wody podjęcie natychmiastowych działań naprawczych, w tym zapewnić do czasu wykonania skutecznych działań naprawczych, odbiorcom wody – wodę przydatną do spożycia przez ludzi. Po uzyskaniu ponownych wyników badań PPIS w Dąbrowie Górniczej zmienił w/w decyzję w ten sposób że stwierdził brak przydatności wody do spożycia w zakresie fizykochemicznym (ponadnormatywna zawartość manganu, żelaza, mętności i barwy) oraz wydał kolejną decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia w zakresie fizykochemicznym na następne punkty zlokalizowane na sieci wodociągowej należącej do PKP S.A.

W roku sprawozdawczym odnotowano również przekroczenia parametrów fizykochemicznych tj. manganu, żelaza, siarczanów oraz twardości wody ujmowanej ze Stacji Uzdatniania Wody Łazy. Destabilizacja jakości wody wynikała ze zmian hydrodynamicznych w Głównym Zbiorniku Wód

Podziemnych nr 454 Olkusz-Zawiercie. Zmiany, o których mowa, wg. opinii przedstawicieli GPW, są następstwem zaprzestania odwadniania kopalni rud cynku i ołowiu „Pomorzany”. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej mając na uwadze powyższe na bieżąco nadzoruje jakość wody dostarczanej do spożycia. Obserwowane, podwyższone parametry fizykochemiczne, o których mowa nie stanowią powodu dyskwalifikacji wody jako przydatnej do spożycia. Mogą jednak pogarszać wygląd i smak wody.

Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii *Legionella* sp

W roku sprawozdawczym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej. prowadził nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp w przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, domach pomocy społecznej, obiektach hotelarskich oraz innych obiektach zamieszkania zbiorowego.

Łącznie pobrano 22 próbek ciepłej wody z 2 obiektów zlokalizowanych na miasta Dąbrowa Górnicza. Nie odnotowano ponadnormatywnej obecności *Legionella* sp. w badanych próbkach.

Jakość wody wykorzystywana do kąpieli i rekreacji

W ewidencji PPIS w Dąbrowie Górniczej znajduje się 12 pływalni zlokalizowanych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza, w roku sprawozdawczym 2 pływalnie zlokalizowane w placówkach szkolnych zostały wyłączone z eksploatacji tj. pływalnia w Zespole Szkół nr 4 przy ulicy Łęknice 35 w Dąbrowie Górniczej oraz w Szkole Podstawowej nr 13 przy al. J. Piłsudskiego 24 w Dąbrowie Górniczej). Pośród 10 czynnych pływali, 9 zlokalizowanych jest w budynkach szkół oraz 1 w kompleksie „Nemo - Wodny Świat Dąbrowa Górnicza” Sp. z o.o. W 2023 roku kontrole sanitarne przeprowadzono w 5 obiektach.

Kontrola pływalni zlokalizowanej w Technicznych Zakładach Naukowych przy ul. Emilii Zawadzkiej 10 w Dąbrowie Górniczej wykazała szereg nieprawidłowości, wskutek których wydano decyzję administracyjną dot. systematycznego i udokumentowanego prowadzenia nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiaru jakości wody w cyrkulacji z terminem do dnia 30.09.2023 r. oraz w terminie do dnia 31.03.2024 r. dot. doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pływalni. W związku z częściowym niewykonaniem obowiązku w ustalonym terminie nałożono upomnienie. Ponowna kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie obowiązku (z terminem realizacji do dnia 30.09.2023 r.). Kontrola sprawdzająca wykonanie pozostałych obowiązków zaplanowana jest na rok 2024.

W obiekcie „NEMO-Wodny Świat Dąbrowa Górnicza” przy Al. Róż 1 w związku z toczącym się postępowaniem administracyjnym przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała częściowe wykonanie obowiązków, na niezrealizowane nakazy została wydana decyzja prolongująca termin wykonania do dnia 31.05.2024 r.

Kontrole sanitarne w pozostałych obiektach nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie pomieszczenia utrzymane były czysto. Natryski, przebieralnie, pomieszczenia sanitarno-higieniczne były w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Zaopatrzenie w środki higieny oraz środki dezynfekcyjne i czystościowe było prawidłowe.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej prowadził również nadzór nad jakością wody na pływalniach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 z późn. zm.). W ramach kontroli urzędowej pobrano:

- 32 próbki wody z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach krytych,
- 19 próbek wody ciepłej z natrysków na pływalniach krytych,
- 2 próbek wody z niecki basenowej i systemu cyrkulacji pływalni odkrytej.

W czasie funkcjonowania, zarządzający pływalnią realizowali badania jakości wody, zgodnie z zatwierdzonymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej harmonogramami wewnętrznej kontroli jakości wody.

W roku 2023 pobrano łącznie 657 próbek wody na pływalniach (kontrola urzędowa i kontrola wewnętrzna). Nieprawidłowości stwierdzono w 94 próbkach wody (14,3%) tj.: obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa*, *Legionella* sp., wysoką ogólną liczbę mikroorganizmów w 36°C oraz podwyższoną zawartość azotanów, chloru związanego, mętności i chloroformu oraz nieprawidłowe pH. W przypadku stwierdzenia niezgodności jakości wody z normatywem zarządzający na bieżąco informowali Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej wraz z opisem podjętych działań naprawczych mających na celu poprawę jakości wody. Działania polegały na całkowitej lub częściowej wymianie wody w nieckach basenowych, zwiększeniu częstotliwości płukania złożeń filtracyjnych lub „szokowym” chlorowaniu wody. W przypadku występowania wysokiej liczby bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej w natryskach była stosowana dezynfekcja termiczna lub chemiczna wewnętrznej instalacji wodnej.

Analiza sprawozdań z badań jakości wody na pływalni wykonywanych przez zarządzającego w ramach kontroli wewnętrznej oraz w ramach kontroli urzędowej prowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej, pozwala stwierdzić bezpieczeństwo zdrowotne korzystających z pływalni (wydano 11 rocznych ocen jakości wody na pływalniach).

Zgodnie z przepisami obowiązującymi w sezonie kąpielowym 2023 (zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne – Dz. U. z 2023 poz. 1478 z późn. zm.) na terenie miasta Dąbrowa Górnicza zostały zgłoszone 2 kąpieliska których organizatorem był Centrum Sportu i Rekreacji Dąbrowa Górnicza:

1. Kąpielisko „POGORIA I”;
2. Kąpielisko „POGORIA III”.

W ramach prowadzonego nadzoru nad kąpieliskami przeprowadzono 3 kontrole i pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych. Ponadto zgodnie z wytycznymi zarządcy obiektów wykonywał badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z harmonogramem poboru próbek uzgodnionym z PSSE w Dąbrowie Górniczej. Sprawozdania z badań były na bieżąco przesyłane do Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej.

Podczas trwania całego sezonu woda w kąpielisku Pogoria III była przydatna do kąpeli. Woda w kąpielisku Pogoria I również była przydatna do kąpeli z wyjątkiem wystąpienia krótkotrwałego zanieczyszczenia. W związku z przekroczeniem mikrobiologicznym wydano tymczasowy zakaz kąpeli oraz zostały pobrane do badania dodatkowe próbki wody – uzyskane wyniki potwierdziły przydatność wody do kąpeli. Bieżące oraz sezonowe oceny jakości wody w kąpieliskach Pogoria I i Pogoria III sporządzane były na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. z 2019 r. poz. 255).

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

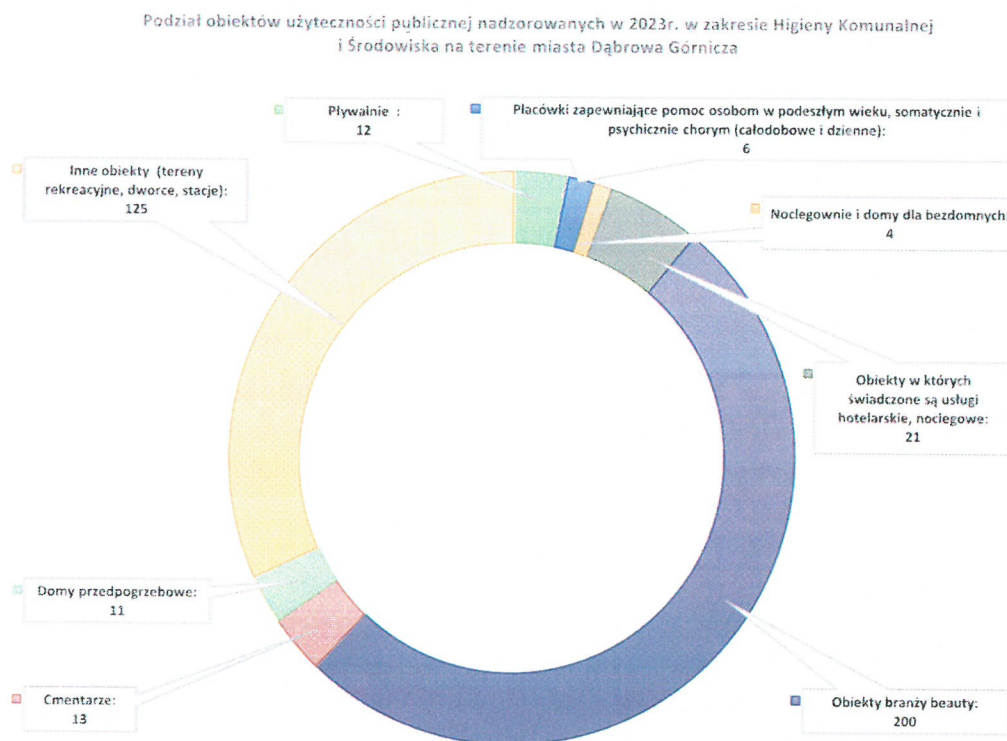
Na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego przez okres trwania sezonu dostępne były aktualne dane dotyczące kąpielisk, w tym wyniki badań, ocena jakości wody, informacje o infrastrukturze, rocznej klasyfikacji kąpieliska oraz dane organizatora

B. Obiekty użyteczności publicznej

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej znajdowały się ogółem **882** obiekty użyteczności publicznej.

Na terenie miasta Dąbrowa Górnicza znajduje się **392** obiektów użyteczności publicznej, wśród których znajduje się:

- **200** obiektów branży beauty
- **12** pływalni;
- **21** obiektów świadczących usługi hotelarskie;
- **6** placówek zapewniających pomoc osobom w podeszłym wieku, somatycznie i psychicznie chorym (obiekty całodobowe i dzienne);
- **4** noclegownie;
- **11** zakładów pogrzebowych;
- **13** cmentarzy;
- **125** innych obiektów użyteczności publicznej.

Wśród grupy innych obiektów użyteczności publicznej znajdowały się: apteki, obiekty sportowe (hale, stadiony, kluby sportowe oraz boiska), obiekty kulturalno-widowiskowo-rozrywkowe (kina, ośrodki kultury, muzea, biblioteki), stacje paliw, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zaopatrzenia medycznego, sklepy zielarsko-medyczne, lokal komisji poborowej, krematorium, pracownie protetyczne, gabinety masażu/rehabilitacji.

C. Działalność kontrolno-represyjna w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego:

Z wydanych ogółem **162** przez PPIS w Dąbrowie Górniczej decyzji: **71** dotyczyło obiektów zlokalizowanych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza, wśród nich znalazły się:

- **14** decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości,
- **1** decyzja zmieniająca
- **10** prolongat terminu wydanej decyzji administracyjnej,
- **26** decyzji zezwalających na ekshumację i transport zwłok lub szczątków ludzkich,
- **4** decyzje – oceny higieniczne na stosowanie materiałów/wyrobów przeznaczonych do uzdatniania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- **3** decyzje wygaszające,
- **1** decyzji dot. zatwierdzenia systemu jakości badań wody w laboratorium,
- **11** decyzji dot. oceny rocznej wody,
- **1** decyzja zezwalająca na wywóz zwłok za granicę Polski.

Wydano **29** decyzji płatniczych za czynności kontrolne, w trakcie których stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno-sanitarnych oraz inne czynności kontrolne w związku z wnioskami przedsiębiorców i podmiotów działalności leczniczej.

Wydano **9** postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok lub szczątków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowano **10** opinii sanitarnych dotyczących:

- imprez masowych **6**
- uchwał o wykazie kąpielisk **1**
- projektów uchwał dot. regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gminy **1**
- rozpoczęcia działalności w nowym obiekcie **2**

Na terenie cmentarzy parafialnych i komunalnych zlokalizowanych w Dąbrowie Górniczej nadzorowano **25** ekshumacji.

Interwencje

W 2023 r. wpłynęło ogółem **39** wniosków (w tym 11 dot. jakości wody) o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Dąbrowa Górnicza z których:

- **33** zostało rozpatrzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej;
- **4** zostały przekazane do załatwienia zgodnie z kompetencjami do właściwych organów (urzędów miast/gmin, inspektora nadzoru budowlanego);
- w **2** przypadkach udzielono informacji wnoszącemu interwencję o obowiązujących przepisach prawnych oraz o braku kompetencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie podnoszonego problemu.

W ramach rozpatrywania interwencji przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych potwierdzających stan faktyczny. Wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz nałożono 3 mandaty karne.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdzono, iż 12 interwencji było częściowo lub całkowicie zasadnych. Interwencja dotyczyły m.in. niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, uciążliwych

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

lokatorów oraz zagrożeń spowodowanym obecnością insektów i gryzoni.

Każde zgłoszenie, które wpływało do PPIS w Dąbrowie Górniczej w 2023 r. było rozpatrywane indywidualnie. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego osoby wnoszące interwencje informowane były o podjętych czynnościach oraz kompetencjach Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

V. OBIEKTY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

1. Ogólna liczba placówek pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej oraz liczba kontroli

Nazwa placówki	Liczba w ewidencji	Liczba skontrolowanych	% skontrolowanych	Ilość kontroli
Żłobki	12	9	75	10
Przedszkola	31	17	55	23
Szkoły podstawowe	17	17	100	44
Licea ogólnokształcące	6	6	100	13
Zespoły szkół	16	14	88	37
Szkoły Wyższe, Policealne, Branżowe	6	2	33	4
Inne	48	19	40	21
Razem	136	84	62	152

W roku 2023 przeprowadzono kontrole planowane oraz ponadplanowe, związane z organizacją wypoczynku zimowego i letniego, przygotowaniem szkół do nowego roku szkolnego, oceną dostosowania mebli szkolnych/ przedszkolnych do wzrostu uczniów/ dzieci, oceną obciążenia uczniów ciężarem plecaków/tornistrów. Przeprowadzono również kontrole interwencyjne.

2. Działalność represyjna

Rok	Liczba decyzji	Liczba prolongat	Liczba decyzji płatniczych	Liczba zakończonych decyzji wydanych w roku bieżącym i z lat ubiegłych	Liczba interwencji	Liczba mandatów/ na kwotę
2023	27	17	39	13	4	6/ 750,00

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli przeprowadzonych w placówkach przedszkolnych i szkolnych dotyczyły:

- złego stanu technicznego stolarki drzwiowej w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów oraz w salach zajęć lekcyjnych,
- złego stanu technicznego nawierzchni dróg i przejść, schodów na terenie placówek,
- złego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży,
- złego stanu sanitarno- higienicznego toalet, w tym uszkodzeń technicznych armatury,
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- złego stanu technicznego urządzeń na placu zabaw dla dzieci,
- braku zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania w korytarzach i sanitariatach oraz pomieszczeniach przeznaczonych do zajęć ruchowych,

- braku osłon stosowanego oświetlenia sztucznego,
- braku ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem sal zabaw,
- braku zainstalowanych zlewów z bieżącą wodą w pomieszczeniach, w których istnieje niebezpieczeństwo oblania się środkami żrącymi.

Rozpatrzono ogółem 4 interwencje, które dotyczyły:

- nieprawidłowości sanitarno- higienicznych w niepublicznym przedszkolu,
- złego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń szkolnych (zalane ściany w salach lekcyjnych) w szkole podstawowej,
- śliskiej powierzchni schodów zewnętrznych w szkole podstawowej,
- braku środków higieny osobistej w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów w szkole podstawowej.

Przeprowadzone kontrole potwierdziły zasadność 2 interwencji.

3. Współpraca z placówkami szkolno- wychowawczymi

1. Zgodnie z art. 25.2c ustawy z dnia 04.02.2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.2021.75) osobom planującym uruchomienie żłobków/klubów dziecięcych udzielono wyjaśnień oraz przekazano wytyczne w sprawie warunków lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona w/w działalność.
2. W ramach wakacyjnej akcji prowadzonej pod nazwą „Bezpieczne wakacje 2023” przestano regulamin konkursu dla organizatorów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania pod nazwą: „Wakacje: bezpiecznie, zdrowo i zabawnie” do wykorzystania w trakcie bieżącej pracy.
3. Przekazano organom prowadzącym przedszkola i szkoły podstawowe pismo PPIS w Dąbrowie Górniczej nt. ujednolicenia komunikacji dotyczącej profilaktyki wszawicy.
4. Przekazano wyniki pomiarów natężenia oświetlenia światłem elektrycznym na stanowiskach pracy uczniów w placówce oświatowej.

4. Posiadanie infrastruktury do prowadzenia zajęć w-f

Zdecydowana większość placówek dysponuje własną infrastrukturą do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W większości przypadków placówki posiadają zarówno salę gimnastyczną pełnowymiarową lub zastępczą, jak i boiska, halę sportową oraz basen. Stan sanitarno- techniczny bloków sportowych ulega sukcesywnej poprawie z wyjątkiem sali gimnastycznej na terenie Zespołu Szkolno- Przedszkolnego nr 6, w którym decyzja PPIS w Dąbrowie Górniczej w zakresie doprowadzenia podłogi do stanu łatwozmywalnego nie jest zrealizowana od 2018 roku.

5. Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej

Sytuacja w zakresie profilaktycznej działalności szkolnej służby zdrowia utrzymuje się na porównywalnym poziomie w stosunku do lat ubiegłych. Wszystkie placówki szkolno- wychowawcze mają zapewnioną opiekę pielęgniarską. Skontrolowane szkolne gabinety (24 w Dąbrowie Górniczej) spełniają wymagania określone w §27, §30 oraz §37 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (tj. Dz.U.2022 poz. 402). Jedna szkoła zapewnia

**BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA**

profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki (Szkoła Podstawowa nr 26), natomiast Niepubliczna Szkoła Katolicka w Dąbrowie Górniczej i Techniczne Zakłady Naukowe korzystają wspólnie z jednego gabinetu. Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej nie budził zastrzeżeń.

6. Ocena dożywiania

Nazwa placówki	Liczba placówek w ewidencji	Liczba placówek skontrolowanych (w tym zakresie)	Liczba placówek wydających obiady II daniowe / Liczba uczniów korzystających z obiadów II daniowych	Liczba placówek wydających obiady I daniowe /Liczba uczniów korzystających z obiadów I daniowych	Liczba placówek wydających napój (mleko, herbata)	Liczba uczniów pijących napój (mleko, herbata)	Liczba uczniów otrzymujących dofinansowanie z MOPS
Szkoły podstawowe	17	10	9/ 1427	1/109	8	1482	76
Zespoły szkół	16	8	8/ 1207	0	3	350	11
Razem	33	18	17 / 2634	1/ 109	11	1832	87

7. Badania problemowe prowadzone w placówkach szkolno-wychowawczych

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii oraz stan umeblowania szkół/przedszkoli

Nazwa zakładu	Ogólna liczba w ewidencji	Liczba placówek/ oddziałów, w których dokonano pomiaru	Liczba uczniów/dzieci zmierzonych	Liczba placówek z nieprawidłowościami /Liczba uczniów/dzieci siedzących nieprawidłowo
Przedszkola	31	16/39	604	0/0
Szkoły Podstawowe	17	8/25	381	0/0
Zespoły szkół (przedszkola i szkoły podstawowe)	16	7/26	325	0/0
Razem	64	31/ 90	1310	0/0

Badania, które przeprowadzono w 16 przedszkolach, co stanowi 52% nadzorowanych obiektów, 8 szkołach podstawowych, co stanowi 47% nadzorowanych obiektów i 7 zespołach szkół, co stanowi 44% nadzorowanych placówek wykazały, że wszystkie dzieci i uczniowie objęci badaniem siedzieli prawidłowo.

8. Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

Nazwa placówki	Liczba szkół/ oddz., w których przeprowadzono ocenę	Liczba szkół/ oddz., w których stwierdzono nieprawidłowości
Szkoły podstawowe	7/79	0/0
Zespoły szkół	6/67	0/0
Liceum Ogólnokształcące	0	0/0
Razem	13/146	0/0

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Podczas kontroli brano pod uwagę potrzebę równomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia.

Analizując rozkład zajęć lekcyjnych oceniano, czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami jest nie większa niż 1 godzina,
  - różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa od 1 godziny.
- W 2023 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ocenianych planów zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

9. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

Rodzaj placówki	Liczba placówek objętych badaniem	Liczba zbadanych uczniów	Liczba uczniów, których ciężar tornistra jest równy 10% masy ciała ucznia	Liczba uczniów, których ciężar tornistra jest w zakresie 11-15% masy ciała ucznia	Liczba uczniów, których ciężar tornistra przekracza zalecaną wartość
Szkoła Podstawowa	6	991	659	281	51
Zespoły Szkół	3	349	185	100	64
Razem	9	1340	844	381	115

Tabela obrazuje, że w przypadku 37% uczniów ciężar tornistra jest znacznie większy niż 10% wagi ciała uczniów. Celem przeprowadzonej analizy jest podniesienie poziomu świadomości dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków/tornistrów uczniów, konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży oraz dbanie o właściwą postawę ciała. Z danych zawartych w tabeli wynika, że konieczna jest eliminacja zbędnego obciążenia ucznia. Ścisła współpraca z rodzicami może nauczyć dzieci racjonalnego pakowania tornistrów i usuwania z nich niepotrzebnych rzeczy.

10. Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach

Na 26 skontrolowanych w tym zakresie szkół, 4 (tj. 15%) nie zapewniło właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej (w 1 brak środków do utrzymania higieny osobistej, w 3 niewłaściwy stan techniczny). W pozostałych 22 szkołach (tj. 85%) zapewniono odpowiednie warunki. Niezachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych stwierdzono w 13 placówkach szkolnych.

Na stwierdzone podczas kontroli uchybienia wydano 3 decyzje administracyjne oraz 1 zalecenie pokontrolne. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 150,00 zł.

11. Możliwość pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych

Skontrolowane szkoły w 100% zapewniły uczniom możliwość pozostawienia na terenie placówki części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z § 4a Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2020 poz.1604).

12. Nadzór nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży

W roku 2023 w trakcie trwającego wypoczynku letniego i zimowego, na którym przebywało 1403 uczestników, skontrolowano 34 turnusy. Wszystkie z nich zapewniły właściwe warunki sanitarno-higieniczne, nie odnotowano także interwencji w tym zakresie. Dla dzieci i młodzieży organizowano

zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów, turniejów oraz szeroko rozumianej profilaktyki. Podczas kontroli wypoczynku letniego i zimowego dystrybuowano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek, broszur i plakatów m.in. nt. szkodliwego wpływu promieniowania UV, dopalaczy, pedikulozy oraz bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku. Zachęcano organizatorów wypoczynku do wzięcia udziału w konkursie na najlepiej zorganizowany wypoczynek letni/ zimowy w miejscu zamieszkania Lato/Zima 2023 pod nazwą „Ferie/Wakacje: bezpiecznie, zdrowo i zabawnie”. Pracownicy PSSE w Dąbrowie Górniczej starali się przybliżyć zasady i warunki konkursu, przekazywali regulamin konkursu oraz kartę zgłoszenia.

13. Podsumowanie i wnioski

W dalszym ciągu należy podejmować działania zmierzające do:

1. poprawy i zapewnienia właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów w publicznych i niepublicznych szkołach,
2. popularyzacji profilaktyki higieny czystych rąk,
3. podniesienia poziomu świadomości dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, problemu przeciążonych plecaków/tornistrów uczniów,
4. minimalizowania niezgodności związanych z niedostosowaniem mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii.

VI. WARUNKI PRACY W ZAKŁADACH PRACY

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy oraz nadzór nad czynnikami szkodliwymi

W roku **2023** pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej było **345** zakładów pracy, w których zatrudnionych było **23642** osób. Liczba podmiotów gospodarczych będących w ewidencji w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 89, a tym samym objęto nadzorem 2355 więcej pracowników niż w roku ubiegłym.

Nadal jednak znaczna ilość nadzorowanych zakładów to zakłady zatrudniające do 100 pracowników. Głównie zakłady zlokalizowane w obrębie stref ekonomicznych zlokalizowanych przy ArcelorMittal Poland S.A., JSW Koks Zakład Przyjaźń oraz w Strefie Ekonomicznej w Tucznowie zatrudniają powyżej 250 pracowników.

Skontrolowano **129** zakładów i przeprowadzono **173** kontrole. W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zostało wydanych **21** decyzji administracyjnych.

W trakcie prowadzonych wizytacji w zakładach kontrolowano przestrzeganie przez pracodawców przepisów dotyczących bezpiecznych warunków pracy oraz właściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych. Kontrolowano poziom stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przestrzeganie przepisów prawnych dotyczących stosowanych substancji i mieszanin chemicznych. Nadzorowano również przestrzeganie przepisów prawnych dotyczących szkodliwych czynników biologicznych.

Stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia czynników chemicznych oraz fizycznych (hałas i drgania mechaniczne). W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami stężenia czynników chemicznych wydano 1 decyzję nakazującą likwidację przekroczeń.

Nakaz zrealizowano, czym poprawiono warunki pracy dla 54 osób. W zakładach, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości czynników fizycznych (hałasu i drgań mechanicznych)

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

opracowano i wdrożono programy zabezpieczenia przed szkodliwym działaniem hałasu i drgań mechanicznych na organizm człowieka.

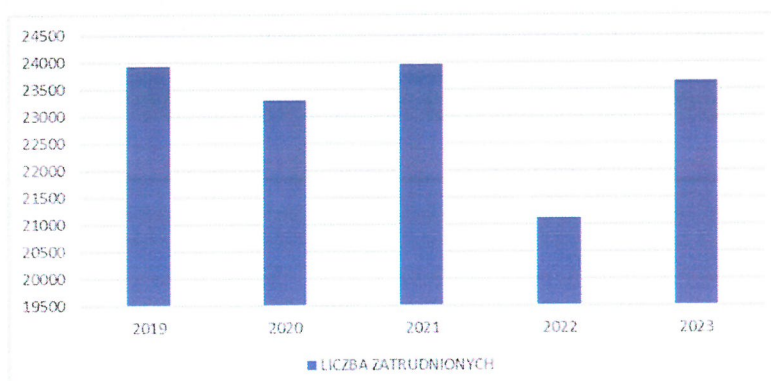
Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy
- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych
- niewłaściwy system udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku
- uchybienia w zakresie czynników biologicznych i rakotwórczych

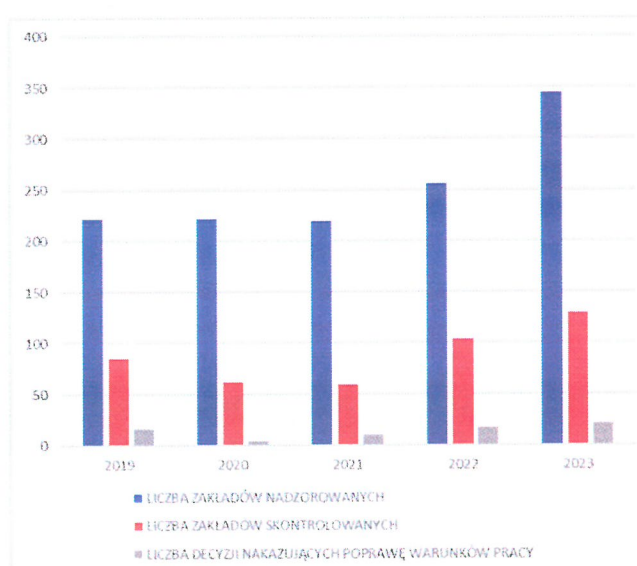
Poprawę warunków pracy uzyskano poprzez niżej wymienione działania techniczne i organizacyjne:

- systematyczne obniżanie stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
- opracowanie i wdrożenie programu mającego na celu ograniczenie narażenia na hałas
- wymianę niesprawnego wyposażenia i remonty pomieszczeń
- aktualizowanie oceny ryzyka zawodowego oraz informowanie o zagrożeniach na poszczególnych stanowiskach pracy

Porównanie podstawowych wskaźników w zakresie nadzoru bieżącego w latach 2019-2023.

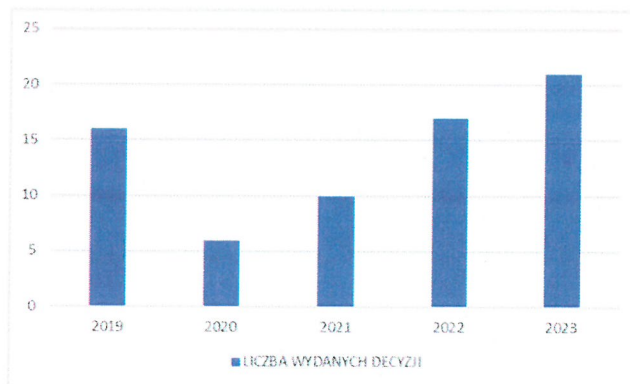
Liczba zatrudnionych w zakładach pracy w latach 2019-2023

Liczba wydanych decyzji w zakładach skontrolowanych oraz nadzorowanych w latach 2019-2023

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Liczba wydanych decyzji w latach 2019-2023

2. Substancje i mieszaniny chemiczne w środowisku pracy

W 2023 roku sprawowano nadzór nad **17** podmiotami odpowiedzialnymi za wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych, **144** zakładami stosującymi w działalności zawodowej chemikalia, oraz **2** producentami substancji i mieszanin chemicznych.

Przeprowadzono **15** kontroli dotyczących substancji i mieszanin chemicznych w zakładach stosujących chemikalia w działalności zawodowej oraz **3** kontrole dotyczące udostępniania chemikaliów. Podczas kontroli sprawdzano: poprawność klasyfikacji substancji i mieszanin chemicznych wprowadzanych do obrotu, oznakowanie opakowań, oceniano poprawność kart charakterystyk substancji i mieszanin chemicznych wykorzystywanych w działalności zawodowej, kontrolowano również przestrzeganie warunków bhp podczas stosowania substancji i mieszanin chemicznych. Wydano **1** decyzję administracyjną, nakazującą opracowanie instrukcji BHP.

Biorąc czynny udział w przeciwdziałaniu narkomanii sprawowano nadzór nad stosowaniem lub wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych, mogących pełnić rolę prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3 lub mieszanin zawierających te substancje. W ewidencji znajduje się **17** takich obiektów. Przeprowadzono **3** kontrole w podmiotach stosujących prekursory narkotykowe zgodnie z przeznaczeniem w procesach technologicznych.

W ramach nadzoru nad środkami zastępczymi nie prowadzono postępowań. Natomiast w związku pojawieniem się nowego środka zastępczego: HHC-P oraz THC-P - przeprowadzono **2** kontrole u dystrybutorów produktów konopnych.

3. Produkty Biobójcze

W ewidencji tutejszej stacji znajduje się **21** podmiotów wprowadzających do obrotu lub stosujących produkty biobójcze. W przedmiotowym zakresie przeprowadzono **14** kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości.

4. Czynniki biologiczne

W ewidencji nadzorowanych podmiotów gospodarczych znajduje się **51** zakładów. W ramach przestrzegania przepisów prawnych dotyczących narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne w 2023 roku przeprowadzono **29** kontroli oraz wydano **1** decyzję.

5. Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W 2023 r. nadzorem sanitarnym objęto **43** zakłady pracy, w których występowały czynniki rakotwórcze lub mutagenne. Przeprowadzono **10** kontroli w ww. zakresie. W ramach bieżącego nadzoru

sanitarnego w zakładach, w których przeprowadzono kontrole zwracano uwagę na działania profilaktyczne obejmujące ograniczenie lub eliminację czynnika rakotwórczego, ograniczenie liczby pracujących z czynnikami rakotwórczymi do niezbędnego minimum, stosowanie właściwej wentylacji, poddawania osób systematycznym badaniom lekarskim. W związku z podjętymi działaniami kontrolnymi wydano 1 decyzję.

Najwięcej pracowników zatrudnionych w narażeniu na czynniki rakotwórcze takie jak: benzen, benzo(a)piren i WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne) jest przy pracach związanych z procesami produkcji koksu (JSW KOKS Zakład Przyjaźń). Na czynniki o działaniu rakotwórczym (wodzian hydrazyny) stosowane w obiegach wody chłodzącej narażeni są również pracownicy elektrociepłowni Tameh POLSKA sp. z o.o. i ArcelorMittal Poland S.A. Natomiast na promieniowanie jonizujące i cytostatyki narażeni są głównie pracownicy w zakładach opieki zdrowotnej.

W 2023 roku do PSSE w Dąbrowie Górniczej wpłynęło 14 zgłoszeń, przed planowanym terminem usuwania azbestu na terenie miasta. Przeprowadzono 1 kontrolę w powyższym zakresie, która nie wykazała nieprawidłowości.

6. Produkty kosmetyczne

W 2023 w ewidencji znalazły się **32** zakłady wytwarzające, konfekcjonujące i dystrybuujące produkty kosmetyczne. W ramach przedmiotowego nadzoru przeprowadzono **18** kontroli w **13** obiektach. Pobrano **6** prób produktów zgodnie z planem poboru.

7. Interwencje

Rozpatrzono **5** interwencji, które dotyczyły produktów biobójczych, niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych, nieprawidłowego postępowania z odpadami poprodukcyjnymi i uciążliwości zapachowych z zakładu produkcyjnego. W ramach przeprowadzonych kontroli 1 interwencja okazała się zasadna i wydano decyzję nakazującą w zakresie pomieszczeń pracy.

8. Choroby zawodowe

W 2023 roku wydano 17 decyzji stwierdzających chorobę zawodową oraz 18 decyzji odmownych. Sporządzono 75 kart oceny narażenia zawodowego.

Decyzje stwierdzające chorobę zawodową dotyczyły:

- Pylic płuc (1),
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (5)
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi (1)
- przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy (3)
- przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy (2).
- obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowanego hałasem, wyrażonego podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczonego jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz (2)
- chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw (3).

VII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W roku sprawozdawczym 2023 uzgodniono 1 projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Projekt zmiany II edycji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza w zakresie możliwości rozmieszczenia OZE. Przedmiotem zmiany studium jest ustalenie możliwości rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW. Celem zmiany studium jest usunięcie ograniczeń formalnych rozwoju energetyki odnawialnej na obszarze Dąbrowy Górniczej.

Prognoza zmiany studium wyznacza 74 obszary OZE w podziale na następujące kategorie: OZE1, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących wszystkie rodzaje odnawialnych źródeł energii; OZE2, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii z wyłączeniem energii wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji; OZE3, w obszarach w których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, z wyłączeniem biogazu, energii wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji, a także instalacji termicznego przekształcania odpadów; OZE4, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących energię słoneczną, a także instalacji lub układów hybrydowych; OZE5, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących wyłącznie energię słoneczną. Obszary OZE1 ustalenia zmiany studium wyznaczają w granicach największych kompleksów przemysłowych huty ArcelorMittal Poland, koksowni Przyjaźń, zakładów przemysłowych, w tym termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem ciepła (Sarpi), spalarni gazów koksowniczych, firm transportowych i spedycyjnych w ramach wyznaczonej Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, obszary OZE1 obejmują tereny oznaczone w obowiązującym studium K1P, K2P, K3P – tereny wytwórczości, baz, składów i magazynów o łącznej powierzchni ok. 1280 ha. Czwarty obszar OZE1 o powierzchni 22 ha ustalenia zmiany studium wyznaczają w jednostce Ujejsce w terenie usług sportu, rekreacji, wypoczynku i kultury (US), ze względu na faktyczne użytkowanie terenu jako obszar produkcji rolniczej (chów drobiu). Obszary OZE2, w granicach których dopuszczalne jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii z wyłączeniem energii wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji, prognoza zmiany studium wyznacza w terenach istniejących oczyszczalni ścieków (tereny oznaczone w studium NO) oraz składowiska odpadów (tereny oznaczone NU) o łącznej powierzchni 123,3 ha. Składowiska odpadów i oczyszczalnie ścieków są predysponowane do lokalizacji biogazowni i produkcji biogazu wykorzystując proces fermentacji beztlenowej odpadowej masy organicznej. Obszary OZE3 wyznaczone zostały przede wszystkim w obszarach istniejącej zabudowy terenów wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług (tereny oznaczone w studium PU) i usługowej (U) oraz w zagospodarowywanej Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Tucznawie. Łącznie tereny, w obszarach których dopuszczalna jest lokalizacja instalacji i urządzeń opartych na odnawialnych źródłach energii z wyłączeniem energii wiatru, biogazowni i termicznego przekształcania odpadów, obejmują powierzchnię 810 ha. Obszary OZE4 zmiana studium wyznacza przede wszystkim w terenach usługowych w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych, a także w granicach parkingów o powierzchni powyżej 0,5 ha, w celu umożliwienia lokalizacji instalacji ładowania samochodów elektrycznych. Obszar OZE5, w granicach których dopuszczalna jest lokalizacja wyłącznie instalacji fotowoltaicznych, prognoza zmiany studium wyznacza głównie na terenach rolnych, w stosunku do których złożone zostały wnioski o dopuszczenie lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

W przypadku lokalizacji inwestycji na terenie, na którym brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego urzędy gmin i miast zwracają się do tutejszego organu o uzgodnienie warunków zabudowy.

W roku 2023 wydano 9 uzgodnień warunków zabudowy. Inwestycje, których dotyczyły wnioski to w przeważającej większości budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Ustalane warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla budownictwa mieszkaniowego nawiązują do istniejącego zagospodarowania terenu.

W roku 2023 wydano 9 opinii stwierdzających potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 16 opinii stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdzono m.in. dla budowy hali produkcyjnej szyb zespolonych i obróbki szkła wraz z infrastrukturą towarzyszącą; na terenie zakładu Brembo Poland Sp. z o.o. dla rozbudowy zakładu o budynek techniczny (kompresorownię, kotłownię, transformatorownię wraz z rozdzielniami) i budynek socjalny wraz z przebudową fragmentu hali produkcyjno-magazynowej dla instalacji do antykorozyjnego powlekania tarcz hamulcowych oraz dla budowy magazynów odlewów żeliwnych; dla uruchomienia punktu zbiórki i przetwarzania odpadów innych niż niebezpieczne w ilości do 10 t na dobę; dla budowy zespołu przemysłowo – magazynowego – usługowego wraz z aneksami socjalno-biurowymi i infrastrukturą towarzyszącą; na terenie zakładu Saint Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o. dla rozbudowy instalacji Float 1 i Float 2 o zestaw urządzeń do segregacji i kontroli jakości stłuczki szklanej; dla punktów zbierania odpadów.

Brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdzano m.in. dla następujących inwestycji: budowy magazynu energii; przebudowy i modernizacji części istniejącego terminala kolejowego na potrzeby zwiększenia przepustowości intermedialnej na terenie euroterminala; budowy podziemnego zbiornika do magazynowania oleju opałowego; przebudowy wodociągu; budowy instalacji alternatywnego zasilania gazem LPG/SNG odbiorników technologicznych na terenie zakładu Saint Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o.; przebudowy drogi ekspresowej S1; budowy bazy logistycznej, w tym budynków i budowli związanych z obsługą bazy dla zakładu ALBA MPKG Sp. z o.o.; zbierania odpadów innych niż niebezpieczne; budowy elektrowni fotowoltaicznej; budowy instalacji wymienników odzysku ciepła ze spalin dla układu nagrzewania Wielkiego Pieca nr 2 oraz budowy systemu konstrukcji pokryw technicznych dla kadzi na terenie Zakładu Stalowni i Wielkich Pieców na terenie zakładu ArcelorMittal Poland S.A.; budowy naziemnej instalacji fotowoltaicznej.

W roku 2023 wydano 5 opinii uzgadniających przed wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć na wnioski prezydenta miasta.

W roku sprawozdawczym 2023 niezadowolenie i protesty mieszkańców budziło przedsięwzięcie polegające na zmianie funkcji realizowanego obiektu magazynowego na odlewnię metali żelaznych na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefa Dąbrowa Górnicza, działki nr 13/1, 13/2 obręb 0016 Tucznawa w Dąbrowie Górniczej. Protesty dotyczyły: obaw o wpływ inwestycji na zdrowie i życie ludzi oraz pogorszenie warunków życia w wyniku wybudowania odlewni żeliwa.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

W roku sprawozdawczym 2023 dokonano uzgodnień 3 projektów budowlanych i zmiany sposobu użytkowania pod względem sanitarno-higienicznym, które dotyczyły zmiany sposobu użytkowania części parteru na siłownię, fitness, szkołę tańca; salonu kosmetycznego; studio jogi.

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono 41 kontroli w związku z dopuszczeniem obiektów do użytkowania, wydano 41 opinii sanitarnych dopuszczające obiekty do użytkowania.

Wnioski

1. Projekt zmiany II edycji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza w zakresie możliwości rozmieszczenia OZE. Przedmiotem zmiany studium jest ustalenie możliwości rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW. Celem zmiany studium jest usunięcie ograniczeń formalnych rozwoju energetyki odnawialnej na obszarze Dąbrowy Górniczej.
2. Wnioski dotyczące uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczyły zmiany sposobu użytkowania części parteru na siłownię, fitness, szkołę tańca; salonu kosmetycznego; studio jogi.
3. W dopuszczeniu do użytkowania dominowały zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, sklepy spożywcze, obiekty handlowo – usługowe nie związane z żywnością, następowała modernizacja szkół.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

Głównym zadaniem pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia jest kształtowanie postaw prozdrowotnych i promowanie zdrowego stylu życia. Realizując cele strategiczne Narodowego Programu Zdrowia w roku 2023 koncentrowano się na zadaniach z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki uzależnień oraz profilaktyce chorób zakaźnych. Lokalne działania oparte na współpracy z jednostkami samorządu lokalnego umożliwiły wdrożenie i koordynowanie programów edukacyjnych w szkołach i przedszkolach oraz uczestnictwo w organizowanych przedsięwzięciach lokalnych. Koordynatorom szkolnym udzielano wsparcia merytorycznego oraz przekazano niezbędne pomoce naukowe/wizualne do realizacji zagadnień z zakresu profilaktyki zdrowia.

W ramach profilaktyki zdrowotnej realizowano następujące programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży:

Programy Profilaktyki nowotworowej

Koordynatorzy w szkołach ponadpodstawowych, którzy przystąpili do realizacji programów zostali do nich przygotowani indywidualnie lub poprzez udział w szkoleniach. Prowadzone działania miały na celu poznanie czynników ryzyka powstania nowotworów tj. nieprawidłowe odżywianie, nikotynizm, narkomania oraz wczesną diagnostykę i zasady ochrony zdrowia poprzez stosowanie działań profilaktycznych. W okresie trwania wakacji informację o bezpieczeństwie w czasie wypoczynku na temat zachowania umiaru podczas korzystania z promieni słonecznych, kierowano do organizatorów wakacji w mieście, a także do ogółu społeczeństwa.

„Znamie! Znam je” „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” / kampania informacyjna „Łap słońce z głową”

Wsparciem prowadzonych działań edukacyjnych są materiały informacyjne, wspomagające realizację projektu tj. plakaty, broszury (również w formie elektronicznej), spoty i filmy edukacyjne w jaki sposób

należy przeprowadzić samobadanie skóry zwiększając wiedzę uczniów na temat chorób nowotworowych. Edukacja rozszerzona o działania z zakresu:

- ochrony zdrowia przed następstwami korzystania z solarium, zmiana zachowania w odniesieniu do nadmiernego korzystania ze słońca bez właściwej ochrony oraz nieodpowiedzialnego opalania, co stwarza ryzyko powstania „czerniaka.
- profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV

Wszystkie w/w programy kształtują zachowania prozdrowotne młodzieży, uczą odpowiedzialności za swoje zdrowie i osób bliskich poprzez rozpowszechnianie wiedzy i motywowanie do badań zarówno cytologicznych w przypadku kobiet jak i do regularnego korzystania z konsultacji dermatologicznych i kontroli własnego ciała w przypadku profilaktyki czerniaka.

Dok. fot. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Dąbrowie Górniczej „Nowy Ekonomik” – prelekcja dla młodzieży Nawiązano współpracę z NFZ, gdzie w punkcie informacyjnym uczestnicy mogli porozmawiać o codziennej profilaktyce zdrowego człowieka dokonać analizy składu ciała.

Zapobieganie chorobom zakaźnym

Profilaktyka HIV/AIDS

Głównym celem prowadzonych działań jest ograniczenie liczby wystąpienia nowych przypadków zakażeń, podniesienie wiedzy w tym zakresie oraz promowanie postaw zdrowotnych, które chronią przed zakażeniem.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Podjęte działania informacyjno-edukacyjne w placówkach nauczania i wychowania przez koordynatorów szkolnych miały na celu przybliżenie tematyki zakażeń, dróg przenoszenia wirusa i unikanie ryzykownych zachowań. Realizatorzy otrzymali wsparcie merytoryczne w formie materiałów edukacyjnych tj. filmy i spoty tematyczne z możliwością publikacji na stronach internetowych i dostępnych kanałach informacyjnych. W ramach współpracy prowadzono prelekcje i warsztaty dla młodzieży.

Dok. fot. Ośrodek Szkolenia i Wychowania w Dąbrowie Górniczej – prelekcja dla młodzieży

Profilaktyka Wirusowego Zapalenia Wątroby – „Podstępne WZW”

Program profilaktyki zakażeń HBV, HAV, HCV w szkołach ponadpodstawowych prowadzony przez przygotowanych merytorycznie koordynatorów szkolnych. Każdego roku koordynatorzy mają możliwość uczestniczyć w szkoleniu, a także otrzymują wsparcie od koordynatora powiatowego tj. oprzyrządowanie w formie pakietów edukacyjnych oraz prowadzenie prelekcji i warsztatów dla młodzieży. Celem prowadzonych zajęć jest propagowanie zdrowego stylu życia, wzrost poziomu wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń WZW.

Dok. fot. Liceum Sztuk Plastycznych w Dąbrowie Górniczej – zajęcia edukacyjne dla młodzieży

„Zaszczep w sobie chęć szczepienia” i profilaktyka grypy

Kampania informacyjna kierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci w wieku przedszkolnym miała na celu:

- promocję szczepień ochronnych oraz podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym.
- wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych,
- zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

Podejmowane inicjatywy na rzecz ochrony zdrowia miały za zadanie zwiększenie tzw. społecznego zaufania do działań na rzecz profilaktyki chorób zakaźnych oraz wzrost świadomości dotyczącej korzyści jakie niosą ze sobą szczepienia ochronne.

W szkołach i przedszkolach inicjowano działania edukacyjne, których celem jest przekazywanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do dbania o zdrowie własne i najbliższych. Podczas zajęć dzieci sprawdzały swoją wiedzę na temat odżywiania, aktywności fizycznej jako niezbędnego elementu wspomagającego odporność i stanowiącego ochronę się przed chorobami.

Nawiązano współpracę Fundacją „Sercem do pacjenta” co umożliwiło uczestnictwo w cyklu spotkań oraz konferencji zorganizowanej dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Patronatem honorowym przedsięwzięcia było Ministerstwo Zdrowia oraz Prezydent Dąbrowy Górniczej.

Dok. fot. Fundacja „Sercem do Pacjenta” – prelekcja pt. „Jak uniknąć zachorowań na gripę i związanych z tym powikłań”; stoisko promocji zdrowia dla słuchaczy Uniwersytetu III wieku

Profilaktyka chorób odkleszczowych

Choroby odkleszczowe stanowią niezwykle aktualny problem zdrowia publicznego. To grupa chorób zakaźnych przenoszonych przez zainfekowane kleszcze. Najczęściej występującą chorobą odkleszczową jest borelioza z Lyme. Ze względu na wzrost liczebności kleszczy oraz zwiększenie się obszarów ich występowania bardzo ważna jest edukacja społeczeństwa w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych. W związku z powyższym w województwie śląskim realizowana jest kampania edukacyjna pt. „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, skierowana jest do: ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem: kadry pedagogicznej, dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów, seniorów oraz rolników.

Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, tj.:

- edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza,

- zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze,
- zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu.

W miesiącu od marca do listopada prowadzono działania edukacyjne dla grup społecznych określonych w założeniach kampanii.

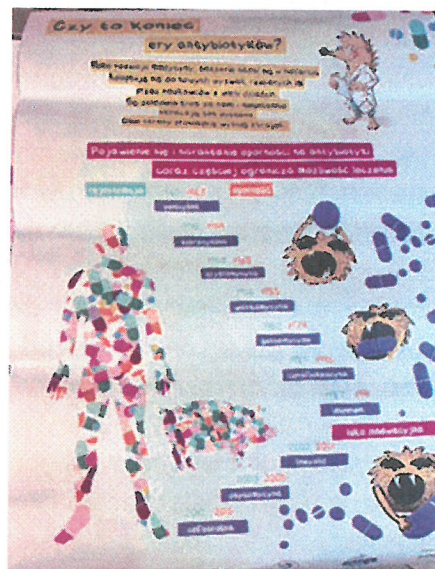
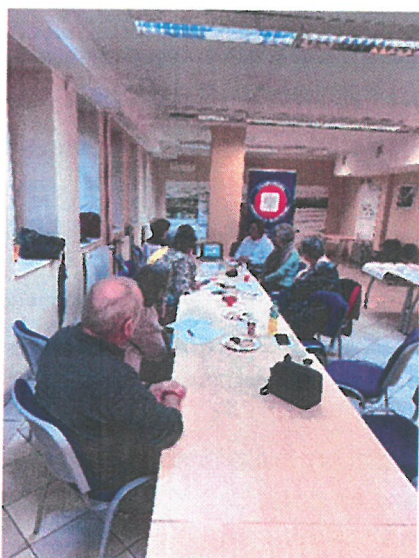
Dok. Fot. Szkoła Podstawowa Nr 28 w Dąbrowie Górniczej Okradzionowie – zajęcia dla dzieci uczestniczących w półkoloniach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach i Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Powadzone działania informacyjne mają na celu podniesienie świadomości społeczeństwa jak poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego stanowi zjawisko narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia. Prowadzone działania dla ogółu społeczeństwa, pracowników ochrony zdrowia zachęcają do stosowania praktyk pozwalających na uniknięcie pojawiania i rozprzestrzeniania zakażeń lekoopornych

Dok. Fot. Spotkanie z seniorami Stowarzyszenia Civitas w Dąbrowie Górniczej - prelekcja poświęcona tematyce antybiotykooporności i zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat zjawiska narastającej oporności na antybiotyki,

Poprawa sposobu żywienia

„Klub zdrowego przedszkolaka”

Projekt edukacyjny dla przedszkolaków którego celem jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej,
- ochrony zdrowia przed chorobami zakaźnymi,
- przyswajanie prawidłowych przyzwyczajeń i nawyków higieniczno-zdrowotnych
- zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpeli słonecznych,
- rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia.

Program wzbogacony jest również o realizację projektu pt.: „Skąd się biorą produkty ekologiczne” którego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowania właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Dok fot. Przedszkole Nr 32 w Dąbrowie Górniczej – zajęcia edukacyjne dla dzieci na temat wirusochrony

Profilaktyka uzależnień

„Nowe Narkotyki – Nowe Zagrożenia”

Głównym celem prowadzonych działań jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Akcja skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 15-30 lat, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców/opiekunów, studentów uczelni wyższych, a także organizatorów wypoczynku zimowego i letniego.

Nowe narkotyki są groźną trucizną, na jaką narażeni są młodzi ludzie, prowadzą do uzależnienia, zatrucia, chorób, a nawet zgonów.

W trosce o prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży, mając na uwadze kształtowanie i wzmacnianie przekonań w zakresie zdrowego stylu życia, nawiązano współpracę z Komendą Miejską Policji w Dąbrowie Górniczej celem prowadzenia wspólnych zajęć edukacyjnych w szkołach.

Ponadto w szkołach podstawowych realizowanych jest program profilaktyki uzależnień pt. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”. Główne założenia programu to przeciwdziałanie rozpowszechniania psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży.

Dok. fot. Akademickie Liceum Ogólnokształcące i Szkoła Podstawowa Nr 22 w Dąbrowie Górniczej – działania edukacyjne wspólnie z Komendą Miejską Policji w Dąbrowie Górniczej

Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest corocznie w dniu 7 kwietnia, w rocznicę powstania WHO. Jego celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na problemy zdrowotne społeczeństw na świecie. hasłem obchodów 2023r było: **Zdrowie dla wszystkich**. Uroczyste obchody zainicjowano w II Liceum Ogólnokształcącym, a do współpracy przyłączyli się również przedstawiciele NFZ Delegatura w Piekarach Śląskich. W przygotowanym stoisku NFZ można było skorzystać z porad na temat odżywiania, dokonać analizy masy ciała.

Tematem przewodnim spotkania były choroby zakaźne i pasożytnicze. W ramach akcji odbyła się uroczysta akademia przygotowana przez uczniów szkoły oraz Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Zdrowiu dla klas 6-8 szkół podstawowych, w którym udział brała młodzież z terenu Dąbrowy Górniczej, powiatu będzińskiego oraz z Sosnowca. Uczestnikom spotkania zaprezentowano tematykę profilaktyki chorób zakaźnych z uwzględnieniem Kampanii edukacyjnej „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” oraz profilaktyki HPV.

Dok. fot. II Liceum Ogólnokształcące w Dąbrowie Górniczej – obchody Światowego Dnia Zdrowia

Bezpieczne Ferie Zimowe i Bezpieczne Wakacje

Celem wojewódzkiej akcji informacyjnej jest stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. Dzieci i młodzież korzystająca z wypoczynku w mieście miała możliwość poznać wiele atrakcji miejskich, ale również uczestniczyć w edukacji na tematy zdrowotne. Odbywały się warsztaty i spotkania edukacyjne, konkursy w celu utrwalania wiedzy na temat bezpieczeństwa tak aby wypoczynek był dla nich miłym wspomnieniem.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2023 ROKU MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA

Podczas spotkań rozmawiano z dziećmi na temat:

- dbałość o higienę osobistą jako podstawowego środka zapobiegającego chorobom;
- aktywny odpoczynek może być bezpieczny, gdy zachowujemy rozsądek nawet podczas zabawy;
- umiejętność budowania odpowiedzialności za siebie i innych.

Dok. fot. Szkoła Podstawowa Nr 11 w Dąbrowie Górniczej – uczestnicy półkolonii podczas ferii zimowych

Dok. fot. Eurocamping Błędów – Lasy Błędowskie – cykl spotkań edukacyjnych z uczestnikami półkolonii podczas akcji letniej

Wnioski:

Podejmowane działania przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie promocji zdrowia miały na celu poprawę zdrowia mieszkańców. Wytyczone kierunki zmierzały do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowaniem zasad higieny, racjonalnego żywienia i metod zapobiegania chorobom zakaźnym.

Wzmocnienie współpracy z koordynatorami szkolnymi, samorządem lokalnym przyczyniło się do realizacji wielu cennych inicjatyw na rzecz poprawy zdrowia w środowisku lokalnym.

Dalsze działania realizowane w obszarze profilaktyki zmierzać będą do umocnienia współpracy budowania wspólnej prozdrowotnej polityki w tworzeniu środowisk sprzyjających zdrowiu.